

Istaja vsak ponedeljek, sredo in petek. Velja za celo leto 30 ltr, za pol leta 15 ltr, za tri mesece 7 ltr 50 stot. Za en mesec 2 ltr 80 stot. Naročila se sprejemajo vsak dan, s ponedeljkom pa tako, da poteče rok naročbe ob koncu meseca. — Posamezna številka 20 st. — Uredništvo in uprava: Trst, via delle Zudeche 31v. 3. Telefon: 19-50 in 588. — Dopolnilni se pošljejo na uredništvo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone 67 mm. Finančni oglaš po 1 liru; osmrtnice, zahvalice, poslanice, vabila po 80 stot.; trgovski in obrtniški oglaš po 60 stot. — Plača se naprej. — Oglase sprejema Inzeratni oddelček „Dela“.

DELO

Ljudstvo bi vse zmoglo, ako bi hotelo, in bi hotelo, ako bi vedelo.

Henri Barbusse

V TRSTU, ponedeljek 20. decembra 1920.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE V JULIJSKI BENEČIJI

Leto I. - Štev. 86.

Odgovor vodstva Italijanske socialistične stranke izvrševalnemu odboru Tretje internacionale

Dragi sodrugi!

Prepoznavamo, da z ugotovitvami in navetki, ki jih vsebuje pismo, naslovljeno na vse članke Italijanske socialistične stranke in vse članke revolucionarnemu proletariatu v Italiji, ste nameravali ne samo poslužiti se pravice, ki vam pristojajo, marveč ste hoteli s tem tudi napraviti vašo dolžnost, kot člani izvrševalnega odbora Tretje internacionale.

Italijanska socialistična stranka sprejema potom svojega vodstva vse sklepe II. kongresa Komunistične internacionale. Tudi je popolnoma prepričana, da je v sedanjem revolucionarnem trenutku potrebna največja bratska solidarnost in najožja vez vsega mednarodnega revolucionarnega proletariata, kakor tudi največja vspešnost vseh njegovih sil. Ta vspešnost mora biti propuščena izvrševalnemu odboru Tretje internacionale. Zatorej sprejemamo to, kar so sodrugi ugotovili glede nekaterih slabih strani akcije in glede morebitnih naših pogrškov. Kajti prepričani smo, da sodrugi izvrševalnega odbora Tretje internacionale vodi pri tem le goreča ljubezen za stvar revolucije komunističnega proletariata.

Mi obojamo vsakršno diplomacijo, ter se zavedamo dolžnosti, ki nam jih nalagajo najvišji sklepi moskovskega kongresa. Zato nas ni nič oviralo, kakor nas ne ovira niti danes, da objavimo vaše pismo, katerega objavo sije se že prednaznanilo dne 21. in 24. septembra. — Vsporedno s tem pismom pa pridobujemo z naše strani tudi pripombe, zato da se italijanski proletariati lahko prepričajo in konstatirajo, da je v Komunistični internacionali resnično in popolnoma odpravljena diplomatska tajnost. Če vaše pismo ni bilo še do danes objavljeno, se je to zgodilo edinele iz sledečih razlogov:

1. Bilo je nemogoče predložiti pismo strankinemu vodstvu prej kakor na seji, ki se je vršila v Milanu prve dni meseca oktobra;

2. strankino vodstvo je smatralo kot svojo dolžnost pridodati nekaj pripomb, da obrne vašo pozornost na nekatera presojanja, ki so po njegovem mnenju inspirirana vsled nepopolnega poznavanja italijanskih razmer in njegove akcije;

3. mi nismo mogli dobiti nobenega odgovora. Se več: sodr. Serrati, ki je imel določen nalog, da nam prinese odgovor na naše objektivne opazke, se ni mogel srečati v Berlinu s sodr. Zinovjevim.

Komaj danes, kljub temu, da ne znamo, ako ste že prejeli naše opazke, nam je mogoče, da objavimo vaše pismo in predložimo tajve.

Vi sodrugi iz izvrševalnega odbora Tretje internacionale ne morete in ne smete domnevati — kakor nihče nima pravice, da si kaj takega domneva — da bi bila Italijanska socialistična stranka, ali pa kateri izmed njenih voditeljev in organov v stanu, prikriti kak dokument Internacionalne, pa naj že ta dokument vsebuje karkoli hoče.

Ze sama sumnja, da je naša stranka v stanu posnemati kakega Hilferdinga, dokazuje se enkrat — pa ne radi naše ali vaše krivde, temveč radi ovir, ki nam jih dela mednarodna združena buržoazija proti našim svobodnim in trajnim odnosom — kako smo mi, kakor tudi naše razmere, se nezadostno poznani strani sodrugov iz Internacionalne.

Predstavljajte ta obvezna in odkrita pojasnila, je strankino vodstvo že prve dni oktobra, na prvem zborovanju v Milanu po povratku delegatov s kongresa v Moskvi sklenilo, da predloži na prihodnjem strankinem kongresu v Florenci (kongres preložen sedaj na nedoločen kraj. Op. ur.) vse sklepe, ki so bili sprejeti v Moskvi. Posebno pogoje, ki se stavljajo raznim strankam za vstop v Tretjo internacionalno, odnosno za ostajanje v njej, kakor tudi točke o raznih vprašanjih, ki jih vsebujejo ti pogoji in vaše pismo. Ze tedaj je večina v strankinem vodstvu sklenila, da predloži — in da pri tem vstaja — izključitev reformistov in oportunistov iz stranke, držeč se sklepov, ki so bili sprejeti v Moskvi. Na ta način se bode tudi prišlo do logičnega in potrebnega zaključka glede lastne akcije po sklepih minulega narodnega kongresa v Bologni in izkušnjah, ki jih je stranka napravila v tem zadnjem letu. Predvsem pa vsled prepričanja, da bodo z vratolomno hitrih vršili se dogodki v Italiji prisilili stranko k revolucionarni akciji in to v komunistični smeri, brez nevarnosti ovir in obotavljanj, ki bi izhajale iz naše stranke in brez strahu pred socialdemokratskimi kretinami.

Manjšina se ni strinjala samo glede ocenjevanja načina in obsega smeri, ki ste jih vsi sklenili, smatrajoč pri tem, da je potrebno očistiti stranko škodljivih elementov, da se pa mora na drugi strani ohraniti edinstvo v proletarskem in socialističnem gibanju. Nadalje smatramo za potrebno, da z vsi odkritosrčnostjo, ki mora biti lastna komunistom, opozorjamo sodrugi iz izvrševalnega odbora Tretje internacionale, da je strankino vodstvo pripravljeno dokumentirati, da v njem ni nikdar manjkala zavest o revolucionarni situaciji v Italiji, kakor tudi o dolžnostih, ki jih imamo vsled tega mi, ki smo vedno vzdrževali nujno potrebno psihološko, tehnično in organizatorično priprave revolucije, ki smo propagirali in vzdrževali potrebo preučevanja in ustanovitve proletarskih revolucionarnih organizmov in to pri čemsi pri onih, ki so v najvišjem pomenu besede politični in ki ne morejo na noben način kreniti na pota kolaboracije (sodelovanja z meščanskimi strankami in z vlado), ki smo

na vse mogoče načine in pri vseh prilikah gledali na to, da se velike proletarske mase oklenejo okoli stranke, kakor tudi na to, da tem masam vlijemo zavest o potrebi stroge revolucionarne discipline. Ni manjkalo zavestnosti nam, ki smo vedno obojevali in preprečevali umetna izzivanja malih in ne premišljenih, izoliranih uporov, temveč smo istočasno premagali vse odgovornosti revolucionarne stranke s tem, da smo spravljali velike proletarske boje v tok revolucije.

Strankino vodstvo bo v kratkem dalo italijanskim in vsem sodrugom iz Tretje internacionale natančni obračun o delovanju vseh strankinih organov (vodstva, parlamentarne skupine in glasila „Avanti“), od bolognskega kongresa do danes.

In bo lahko dokazalo, da stranka se ni nikdar spustila v malenkostne poskuse malih uporov, da je vedno preprečevala, da bi se sprejemala izzivanja, ali pa da bi pala v past, nastavljeno od buržoazije. Poleg čuta odgovornosti, ki je vkoreninjen v nas komunistih, ki ne gledamo na gesto in na pozo, temveč stremimo k zmagi in hočemo zmago mednarodnega revolucionarnega proletariata, poleg tega so se, stranka in vsi njeni organi držali besed in nasvetov sodr. Lenina.

Lahko bo tudi dokazalo, da je vedno zavezlo svoje pravo mesto vsakokrat, ko je imelo pred seboj možnost akcije, ki bi pospešila ali ki bi na katerikoli način koristila stvari proletarske revolucije.

Če so se temu postavile ovire, ako nismo imeli do danes rezultatov, ki bi odgovarjali našim upom in našemu prizadevanju, se mora to pripisati raznim vzrokom, ki jih tukaj le mimogrede omenjamo: Politični situaciji, ki dokazuje, da razpad in buržoazna kriza — to je ekonomska, politična in moralna — se ni dotedaj sanirala, temveč pokrivala z raznimi ukrepi, ki jo nasprotno vedno bolj poglabljajo, jo delajo neozdravljivo, ter jo neizogibno tirajo k revolucionarnemu izbruhu. Pripisati se ima to okoliščini, da so bili naši organizmi ustvarjeni za potrebe majhne stranke — kakor je ravno bila naša pred vojno — in za povsem drugačne cilje in namene, nego je to potrebno v sedanjih zgodovinskih pogojih, nadalje raznovrstnemu sestavu stranke, popolnemu nerazumevanju svojih novih funkcij, na eni strani, a na drugi strani nerazumevanje nestrpnega, hrepenečega pričakovanja, volje po dejanju v masah. Neuspehi se morajo tudi pripisati tradiciji stranke v naši državi. To je tradicija, ki se ne more mahoma izpremeniti, odpraviti s samim prepovedovanjem, s samo legalno in pretežno parlamentarno akcijo, na eni strani, a na drugi vsled doktrinarskih nesoglasij in takističnih podrobnosti itd.

Kljub temu, da se nahajamo v perijodi razkrajanja družabnega sistema in da nasprotno lahko opazujemo kaotično desorientacijo mas, smemo pa vendarle trditi, brez strahu, da bi se glede tega motili, da tudi danes — a to tembolje jutri, kadar bo Italijanska komunistična stranka očistena — niso mase, ki dajajo impulz stranki, marveč je stranka, ki vodi mase in jih vleče za seboj.

To dokazuje ne samo obča sloga v volilnem boju, temveč — in to še bolj — takojšnja akcija mas na povelje, izdano od stranke, a na drugi strani čakanje mas, kljub siljenju strani drugih revolucionarnih strank, kakor hitro zahteva naša stranka žrtve čakanja na povelje.

Glede situacije v strokovnih zvezah vam moramo javiti, da — čeprav je res, da oni sodrugi, ki so postavljeni kot voditelji teh organizacij in ki so skoro vsi vpisani v stranki, pripadajo desnemu krilu iste — vendar pa ni res, da so se družili z buržoazijo in da vršijo protirevolucionarno delo.

Ceprav pripadajo še Stokovni internacionali v Amsterdamu, vendar pa se jih ne more primerjati s socialistnimi izdajalci in imperijalisti, kot so n. pr. Jouhaux, Legion in Henderson.

Stranka si je zadala nalogo revidirati sedaj veljavni pakt s Splošno delavsko zvezo, ter uravnati svojo akcijo po navodilih, ki jih vsebujejo sklepi moskovske konference.

Dragi sodrugi izvrševalnega odbora Tretje internacionale! Zaključujemo in vas zagotavljamo, da smo izpolnili, tako kakor smo znali — oziroma, kakor so nam dovoljevale okoliščine — našo dolžnost kot komunisti. Lahko vas zagotavljamo, da smo si edini z vami in da priznavamo svoje napake, kakor tudi ovire, ki jih moramo odstraniti, zato da nam bo mogoče iti z lažjimi koraki revoluciji naproti.

Nadalje vas zagotavljamo, da smo pripravljene vedno vršiti svojo dolžnost, kot komunisti: smatramo namreč, da bode vsak boj v naši državi v korist mednarodne proletarske revolucije.

Vsak naš čin, vsako naše nehanje stremi za tem, da se približamo dnevu, v katerem se bo naš proletariati še tesneje oklenil Sovjetske Rusije v velikem boju, to je, kadar bo tudi Italijanska sovjetska republika bolj uspešno sodelovala za uresničenje Komunistične internacionale po celem svetu. Vašemu klicu pa odgovarjamo tako: Zivela Sovjetska Rusija! Zivela Tretja internacionala! Zivela svetovna proletarska revolucija! Zivel komunizem!

S komunističnim pozdravom

Za strankino vodstvo: Gennari Egidij, tajnik.

Italijanska zbornica

RIM, 17. Seja je bila odprta ob 15. pod predsedstvom podpredsednika Rodina. Socialisti Sbaraglini zahteva pojasnil glede posledeljskih nemirov v Fari Sabini, pri katerih je bilo precej mrtvih in ranjenih.

Corradini, podtajnik notranjih zadev, odgovarja Sbaragliniju, da so se ob priliki posledeljskega gibanja v sabinski pokrajini vršile v Fari Sabini demonstracije stavkajočih poljedelcev in je prišlo do spopadov med slednjimi in karabinjerji. Karabinjerji so se posluževali orožja. Na licu mesta je obležalo nekoliko mrtvih in ranjenih kmetov. Karabinjerski poročnik obine Fare Sabine je bil radi teh dogodkov za kaznen prestavljen. Državna oblast je uvedla strogo sodnijsko preiskavo.

Socialist Sbaraglini povdarja, da predstavljajo sabinski dogodki pravo ubojstvo in po divjanje kraljevih karabinjerjev. Naglašja, da stavkajoči niso dali nikakega povoda javni varnosti za tako brutalno obnašanje in da so se povsem mirno razhajali. Govornik biča ubojstvo karabinjerjev nad mirnimi in neoboroženimi proletarci, na katere se je stresljavo, ko so bežali. Bilo je 6 mrtvih in 11 ranjenih.

RIM, 17. Razprava o rapalski pogodbi v gosposki zbornici se nadaljuje. O predmetu je govorilo več senatorjev. Po nekaterih razmotiranih zaključki predsednik diskusijo in prečita sledečo resolucijo 96 senatorjev:

V prepričanju, da znači rapalska pogodba gotov in trajen mir, senat odobrava mirovno pogodbo.

Tozadevno tajno glasovanje je izpadlo sledeče: Glasovalo je 244 senatorjev; za rapalsko pogodbo je bilo oddanih 215 glasov, proti pa 29 glasov. Seja se zaključuje.

POLITIČNI JETNIKI V ANKONI ZAČELI GLADOVNO STAVKO.

ANKONA, 18. Politični jetniki ankonskih zaporov, kateri so bili aretirani v preteklem mesecu juniju radi znanih dogodkov v Ankonu, so začeli pred nekoliko dnevi z gladovno stavko, da protestirajo proti neznoznemu zasiljevanju, katero se zavlačuje že mesece na najbolj nesramen način. Poleg tega se mora še omeniti, da je v zaporih večina jetnikov, kateri niso izvršili nikakih zločinov ali prestopkov in so popolnoma nedolžni.

D'ANNUNZIO REKIVIRA ZIVEZ PREBIVALSTVU.

REKA, 18. Vsled proglašanja zapore Reke ne dobivajo D'Annunzijske čete nikakih živil več od vojaške oblasti. Ker so v Reki posla vsa za vojaštvo namenjena živila, je ukazal D'Annunzio, da se rekvirira del živil, katere je poslal Rdeči križ za reško civilno prebivalstvo. Vsled tega početa strani reškega poveljstva je ljudstvo jako ogorčeno.

Ruski plen na Krimu

MOSKVA, 18. (R.) Poveljnik južne fronte, ki se je pred kratkem vrnil v Moskvo, je sporočal, da je Wrangelova armada pri svojem naglem umiku pustila na bojišču ogromne množine vojne opreme, katere ni mogla pravočasno spraviti na varno ali pa uničiti. Rusija se nahaja v posesti vseh radiostacij; ravnotako so ostale brozjavne in telefonske postaje popolnoma neposkodovane. Dve veliki skladišči materiala za gradbo strojev ste tudi v boljševiških rokah.

MOSKVA, 18. (C. B.) Poročila zapadnih evropskih časopisov, ki pravijo, da se je večina Wrangelovih čet rešila z naglim umikom, ne odgovarjajo resnici. Dejstvo je, da je Wrangelova vojska popolnoma uničena. Mi smo zajeli 150.000 mož, med katerimi se nahajajo popolne in cele vojaške enote in nekatere mestne posadke. Wrangel je zbežal z 10—12.000 mož; toda tudi ti niso pripadali bojujočim se četam, marveč so bili za poslani v zaledju. Dosedaj ni bilo še mogoče natančno prešteti vojnega plena. Med drugim smo zajeli: 30 milijonov puškinih patron, 46 oklopnih avtomobilov in nekoliko milijonov artilerijskih granat. — Stare vojne ladje črnomoške mornarice so ostale v pristanišču Sebastopolju. Imajo pokvarjene stroje.

ČICERINOVA NOTA PROTI WRANGELOVIM PODPIRALCEM.

MOSKVA, 18. Ljudski komisar za zunanje zadeve, Čičerin je poslal jugoslovanski, bulgarski in grški vladi spomenico, ki pravi, da podpirajo vlade navedenih dežel čete generala Wrangela, katere se pripravljajo na nove napade proti Sovjetski Rusiji. Sovjetska vlada protestira proti takemu obnašanju in opozarja ob enem, da bi se moglo odpraviti tako nesporazumljenje, ako bi bili med gorimene novimi vladami in sovjetsko vlado vspostavljeni normalni in neprestani odnosi. Radi tega predlaga Čičerin, da se takoj prične z mirovnimi pogajanj.

ZINOVJEV SOVJETSKI ARMENIJU.

MOSKVA, 18. Predsednik Izvrševalnega odbora Tretje internacionale Zinovjev, je poslal armenski sovjetski vladi brozjavko, v kateri častita armenskemu ljudstvu radi vspostavitve sovjetske vlade v Armeniji in naglašja, da je armensko vprašanje vendar enkrat v zgodovini našlo svojo rešitev. Komunistična internacionala — pravi Zinovjev — bo podpirala Sovjetsko Armenijo z vsemi sredstvi proti imperijalizmu. Glasom vesti iz Batuma so začela po sklenitvi miru med Armenijo in turškimi nacionalisti pogajanja, da se določi armenske državne meje. Vsled sklenjenega mira z Armenijo se je priredilo v Anatoliji velike svečanosti. Moskovska vlada je uradno priznala Sovjetsko Armenijo in je izjavila, da bo odločno branila armenske interese.

Daghestan - Sovjetska republika

LONDON, 18. Pred kratkem se je vršil v Daghestanu kongres Daghestanskih plemen, katerega se je udeležilo 300 zastopnikov. — Ljudski komisar Stalin je proglasil avtonomno daghestanske sovjetske republike, ki bo odmah tvorila avtonomni del Ruske federacije. Mešana komisija bo uredila upravna vprašanja.

Daghestan je gorata pokrajina in se razteza med Kavkazom in Črnim morjem. Ima približno 700.000 prebivalcev, ki se bavijo izključno s poljedelstvom, ribolovom in živinorejo. Prebivalci pripadajo sedmim različnim narodnostim.

POLJSKE ZVEZE Z RUSKIMI KONTRA-REVOLUCIONARJI.

PRAGA, 18. Glasom „Naroda“, ki je Pilsudskega glasilo, stoji poljski poslanik v Berlinu, Szebko, v najožjih in najprisrčnejših stikih s caristi, ki uganjajo v Berlinu proti revolucionarni propagandi. Szebko, ki je poznan v vseh protirevolucionarnih krogih, prisostvuje vsem njihovim zborovanjem.

Ustaja v češkoslovaški

PRAGA, 17. Medtem ko hočejo uradne vesti prikrižati in olajšati revolucionarno gibanje v češkoslovaški, zatrjujejo privrta poročila, da podpirajo tudi socialni demokrati komunistično vstajo, katere za čimbolj širi in jači. Niti aretacije komunističnih voditeljev v Kladnu, kjer je policija polovila vsa revolucionarna orodja, niso mogle skrhati vstaje, marveč so tembolj pomnožile rdeče mase. Zagotavlja se, da je položaj posebno na Slovaškem jako nevaren, kjer ribariji emisarij Horthyja in Habsburgovcev v kalnem in navdušujočem množice. V več okrajih je bilo proglašeno obsedno stanje. V Prago je bilo odpisanih mnogo vojaških enot. Močni oddelki orožnikov in policije čuvajo parlament. Komunistični in socialistični poslanci napadajo vlado rad nasilne politike in zahtevajo, da takoj predloži obsedno stanje.

PRAGA, 15. (Zakasnelo.) Stavka se je jako razširila, čeravno govorijo uradna poročila nasprotno. Poskus socializma, da se spoprazumejo s komunisti glede strankine imetje, se je izjalovil. Meščanski časopisi hočejo zanesi v komunistične vrste zmešnjavo; v to svrhu objavljajo napache in lažne vesti. Med drugim naglašajo, da je revolucionarno gibanje v Kladnu delo ruskih emisarijev. V Kladnu in Slanu so orožniki dosedaj polovili 67 oseb. V ostalih krajih je bilo aretiranih 125 delavcev. Vlada je zaukazala, da se na nevarnih mestih čimprej ojači vojaške posadke. Iz Brna je odšlo mnogo artilerije v neznan smer. Komunistični dnevnik „Rovnost“ v Brnu je vlade zaplenila. V Oslavnu je bilo aretiranih 5 oseb; med njimi je tudi znan komunistični voditelj Muna. Komunisti so zasedli v Oslavnu glavno elektrarno, ob enem so preiskali tudi vse kmečke hiše, da zaplenijo vse orožje.

PRAGA, 16. (Zakasnelo.) Češke Slove poročajo, da je Masaryk sprejel socialistične in komunistične zaupnike. Ti zahtevajo takojšnji odstop sedanjega kabineta in amnestijo vseh jetnikov, nadalje 30 odstotni mezdni povisek in 1000 kron božične podpore za vsakega delavca. Po delavskih sešedeh tovarne morajo ostati pod delavsko upravo. Zaupniki zahtevajo tudi delavsko kontrolo nad poljedelstvom in industrijo. V Brnu je proglašeno obsedno stanje. Mesto je brez razvedrila in tramvajskega prometa.

ODLOČEN UDAREC PROTI ČEŠKOSLOV. VLADI?

DUNAJ, 15. (LW.) Kljub uradnim vestem iz češkoslovaške vlade, da je bil vspostavljen v republiku mir, obstajajo znamenja, ki kažejo da revolucionarno gibanje ni še končalo. Telefonične zveze med N. Avstrijo in Češkoslovaško so pretrgane. Časopisi menijo, da je to v zvezi s težkimi položajem v CSR. Nekateri listi pravijo, da namerujejo češki komunisti odločiti udarec proti sedanjemu režimu in hočejo udeležiti socializacijo v cel republiku. — V Trebišu je zaukazal okrajni glavar zasedi električno centralo z močnim oddelkom žandarmerije, da bi prisilili delavce, da bi delali. Delavci pa so razorožili žandarje in jih zapodili v beg.

Brnski listi zaznamujejo nove velike komunistične manifestacije v raznih industrijskih središčih. Češkoslovaška vlada je proglasila obsedno stanje za politične okraje Kladno, Kralup, Vinohrady, Šniov, Žitkov in še za nekatere druge okraje. — Vsa ustavna varstva osebnosti, nedotakljivosti stanovanja in pisemske tajnosti, so bila odpravljena.

NEMIRI NA MORAVSKEM.

PRAGA, 18. Med komunisti in policijo je prišlo na Moravskem do hudih spopadov. Natančne podatke vam posojam ob prvi priliki.

KONGRES ITALIJANSKE SOCIALISTIČNE STRANKE ODLOŽEN.

RIM, 17. Vodstvo Italijanske socialistične stranke je sklenilo v eni svojih zadnjih sej, da se strankin kongres odloži na januar 1921, in sicer na dneve 15, 16, 17, 18, 19 in 20. Kraj, kjer se bo vršil kongres, ni še določen.

ZBOROVANJE INTERNACIONALNIH RUDARJEV.

BRUSELJ, 18. Internacionalni odbor rudarjev je zboroval v Bruselju v »Ljudskem domu«; zastopala je bila Belgija, Anglija in Francija. Češkoslovaška, Avstrija in Poljska niso poslale svojih zastopnikov. Pričakuje se nemške delegate. Dnevni red so tvorile sledeče točke: Napredovanje sindikalne organizacije v posameznih deželah in izvršitev žesnevskega predloga glede delavskega urnika, podružabljenja rudnikov in imenovanja internacionalnega tajnika.

ATENTAT V BUKARESTU.

BUKAREST, 19. Kakor smo javili pred nekaj dnevi, je bil tu izvršen atentat na gosposko zbornico. Minister rumunske mornarice, Greceanu je umrl za ranami, katere mu je povzročila bomba, vržena pretekli terek v senat.

IZVOLITEV DRUGEGA PREDSEDNIKA AVSTRIJSKE ZBORNICE.

DUNAJ, 18. Drugim predsednikom avstrijske narodne skupščine je bil izvoljen socialist dr. Seitz. Zbornica je v drugem branju odobrila začasni poslovni red.

OSTAVKA FRANCOŠKEGA VOJNEGA MINISTRA.

PARIZ, 18. Francoski vojni minister Lefevre je podal ostavko. Njegovim naslednikom ni bil še nihče imenovan.

Iz Jugoslavije

SKOF MAHNIČ UMRL.

Dne 14. t. m. je v Zagrebu po dolgi in težki bolezni umrl bivši škof dr. Anton Mahnič. — Dr. Mahnič je dal slovenskemu klerikalizmu idejno podlago in je bil ob enem početnik kulturnega boja v Sloveniji in z dr. Gregorom je klerikalna stranka izgubila dva svoja predbojovnika: prvega na idejem, drugega na organizatoričnem in na polju podrobnega dela na krščansko-socialni podlagi. — Mesto idejnega kazipota slov. ljudske stranke zastopa danes sociolog dr. Aleš Ušeničnik; strankin prvak je dr. Korošec. Poglovebit dela v klerikalni stranki v duhu katoliškega radikalizma, ne bo mogla zaustaviti klerikalnega propadanja, ker se tudi v Sloveniji spreminjajo razmere in slov. delavni narod postaja četudi polagoma, pa vendar vzdržno, čedalje bolj razredno zaveden.

V zadnjem času je umrl (v Ljubljani) tudi kanonik in bogoslov, profesor Anton Kržiš, Pokojni je bil ustanovitelj učiteljskega doma v Ljubljani, urednik mladinskega lista „Vrtca“ in odbornik Slov. matice. Tudi kulturni delavec, ni pa nikdar posegal v kulturni boj.

BOJ PROTI NEPISEMENOSTI

Prosvetni minister je potom šolskih nadzornikov odredil ustanovitve tečajev za nepismene, ki trajajo od 1. nov. t. l. do 1. aprila 1921. Za vsakega učenca ki prestopa skušajo, dode učitelj 30 dinarjev nagrade. — V Dalmaciji prevzame to nalogo oddelek za ljudsko prosveto, ki se ustanovi pri šolskem odseku.

ŠTEVILU ŠLUŠATELJEV NA LJUBLJANSKEM IN NA BELGRAJSKEM VSEUČILIŠČU.

V prvem letu obstoja ljub. vseučilišča je bilo na njem vpisanih: 714 slušateljev in 26 slušateljic in sicer: 234 na pravni, 96 na modroslovni, 90 na bogoslovni, 63 na medicinski in 257 na tehnični fakulteti. Na belgrajskem vseučilišču je vpisanih letos vsega skupaj okoli 7000 slušateljev: na pravni fakulteti 3455 (od teh nazov vpisanih 555), na modroslovni 1400 (300 novih); na novoustanovljenih fakultetah: na bogoslovni fakulteti samo letos vpisanih okoli 100, na medicinski 250, na agronomski 85; na tehnični starih 1390, novih 320 slušatelj-ic.

IZ SOVJETSE RUSIJE

(-ROSTA-WIEN-).

Kulturno delo.

V okraju Nikaleski, saratovska gubernija, obiskuje ljudsko šolo 23.000 otrok, to je 65 odstotkov več kakor v predrevolucijski dobi.

Konec laži.

V angleško pristanišče Portsmouth je prispelo 50 Anglezov, katere so boljševiški zajeli v mesecu aprilu v mestu Enseli. Ti bivši ujetniki pravijo, da so občutili precej pomanjkanja hrane in zdravniške pomoči, toda prišli morajo, da so razširjene vesti o boljševiških grozovitostih nad ujetniki popolnoma izmisle. Angleški poročnik W. Bolittov je izjavil, da so navedeni angleški ujetniki celo sedemindolmesecno interakcijo prebivali v šoli, kjer so dve uri dnevno igrali nogometno igro. Hrano so si kuhali sami in vsak dan je smel en mož izmed njih na trg, da nakupi živila.

Ljudski blagor.

V Sovjetski Rusiji se začneja 25. decembra »teden za delavsko zavarovanje rudarjev«. Komunistična stranka, strokovne zadruge, tehnični in zdravniški izvedenci bodo sodelovali pri tej velevažni prireditvi, da olajšajo težke naloge rudarskega življenja.

Povratek iz Amerike.

V Petrograd so prispeli številni ukrajinski delavci, kateri so se pred svetovno vojno izselili v Ameriko. Sovjetska vlada jim je dala na razpolago ogromno jeklenarno, da izvršujejo prosto svoj poklic.

Reorganizacija revolucionarnih vojnih sodišč.

Po naredbi revolucionarnega vojnega sojeta se spopijo revolucionarni vojni tribunali rdeče armade z revolucionarnimi okrožnimi vojnimi sodišči. Vsa sodišča so neposredno podrejena revolucionarnim vojnim sodiščem republik.

Politični vestnik

Za Sovjetsko Rusijo. Odbor »American Friends Service« priredi pomožno akcijo v korist Sovjetske Rusije. Kot zastopnika imenovanega društva je prišla v Reval Anna Gause. S seboj je prinesla 100.000 dolarjev in precejšnjo množino različnih zdravil. Sovjetske oblasti podpirajo to delovanje z največjo vneto.

Profesor Hruševski — komunist. Glasom protiboljševiškega časopisa »Segodnja« je pristopil znan ukrajinski politik, profesor Hruševski, ki uradni ukrajinski komunistični stranki.

Poljska reakcija. Poslanec Dombal, vodja poljskih revolucionarnih kmetov je bil aretiran, ker zahteva sejm njegovo izročitev vojnemu sodišču.

Japonski imperijalizem. Japonska vlada je sklenila, da priznava, da krši na ta način suverenost Kitajske, opravljajo pa svoje postopanje s tem, da je splošna negotovost na Kitajskem jako velika; radnega mora čuvati življenje in imetje v Mandžuriji naseljenih Japoncev.

Litvinska socialna politika. V zadnji seji litvinske ustavodajne skupščine je socialno-demokratska frakcija ugotovila, da ni bil za časa litvinske narodne skupščine sklenjen nikak zakon, ki bi se ikal delavstva in izboljšanja delavskih življenjskih pogojev na Litvinskem.

Izseljevanje v Rusijo. Nad milijon ameriških delavcev je izrazil željo, da se preselijo v Sovjetsko Rusijo. Ameriška

IZ STRANKE

Strankin kongres odgođen na 15.-20. Jan. 1920

Strankino vodstvo je na zadnji seji vsled številno prihajajočih prošelj razlikih sekcij sklenilo, da se vsem sekcijam, s kakršnimi koli števili vpisancev, prizna pravico, da smejo biti na kongresu tudi njihove manjšine zastopane. Da se izogibemo prevelikemu številu delegatov na kongresu, smejemo one sekcije, ki imajo manj kot 200 članov in niso upravičene, da odposlajo lastnega delegata za svoje manjšine na kongres, pooblastiti samo one s druge strani sekcij, ki so na podlagi veljavnih določb že pooblastili od zastopanja manjšinskih struj, da zastopajo tudi njihove manjšine.

Kongres je iz različnih razlogov odgođen na 15., 16., 17., 18., 19. in 20. januarja 1921. Kraj, kjer se vrši kongres, se napove pravčasno.

POKRAJINSKA SOCIJALISTIČNA ZVEZA JULJSKE BENEČIJE

Vse one sekcije, katere niso še plačale zneskov za izkaznice, se pozivajo, da store to svojo dolžnost čimprej, sicer izgubijo pravico, da bi bile zastopane na strankinem kongresu. Zneske je odposlati na sodruga dr. Tumo ali pa na tajništvo Pokrajinske socijalistične zveze, Trst, Via Zudecche 3.

Opozarjamo vse sekcije, da se mora izvršiti izločitev delegata za strankin kongres na sekcijem zborovanju. Pooblastila, ki bi bila izdana, ne da bi se oziralo na navedeno določbo, se razveljavljajo. Tajništvo.

IZKAZNICE ZA LETO 1921.

Izkaznice za leto 1921. se izda šele po kongresu, kateri bo določil letne prispevke za posameznega sodruga. Radi tega naj sekcije ne povprašujejo že sedaj po novih izkaznicah, ki bodo najbrž koncem meseca februarja izgotovljene.

Politično tajništvo.

Komunistična frakcija

Zborovanje komunistov Juljske Benečije.

Začasni pokrajinski odbor naznanja, da se vrši v nedeljo, 26. decembra, ob 11. uri v zeleni dvorani Delavske zbornice v Trstu zborovanje vseh komunističnih skupin Juljske Benečije. Dnevni red bo sledeči: 1. Ustanovitve zveze komunističnih skupin Juljske Benečije; 2. propaganda in organizacija; 3. slučajnosti. Na zborovanje imajo pristop zastopniki komunističnih skupin večine ali manjšine, ki so se ustanovile v socijalističnih sekcijah. Razen teh smejemo prisostvovati zborovanju tajniki mladinskih socijalističnih krožkov vse pokrajine kakor tudi komunisti onih krajev, kjer ni bilo dosedaj moč ustanovitve komunističnih skupin. Sodruge se naproša, da pošljejo svojo pristopno izjavo h komunistični frakciji po možnosti pred 25. decembrom kmunistični frakciji. Delavske zbornice, Trst, ulica Madonna 15, soba 17.

Začasni pokrajinski odbor.

Domači vestnik

Apel političnih jetnikov v koprskih zuporih

«Laborator» je prejel od političnih jetnikov v koprskih zuporih sledeči poziv a prošnja, da se ga objavi:

Proletari Juljske Benečije

Mi politične žrtve, zaprti v koperskih zuporih, zvesti svetovni socijalističnemu idealu, zahtevamo od Vas bratsko podporo. Ali nas hočete še nadalje pustiti v neznanem, nepopolnem trpljenju?

Zganite se in poveste meščanski vladi, da ne dovolite tega in da je skrajni čas, da jenja ista s persekucijami in provokacijami.

Proletari del in borbe!

Osvobodite nas iz teh krepelj, da se zopet navdušeno združimo z vami pod svetim rdečim praporjem, pod zastavo dela in svobode.

Dvignite se enkrat svoj močnejši glas proti vseni sramotam. Mi pričakujemo vaše skorajšnje podpore in svoje osvoboditve.

Posiljamo vam najlepše pozdrave in vzklikamo:

Živel komunizem!

Živela socijalna revolucija!

Nadžin pisanja »Edinosti«. V zadnji številki »Dela« smo konstatirali, da bivši kronist »Edinosti« Milan Piki nima nič opraviti z našim uredništvom. Pri tem smo dobro ločili uredništvo »E.« od njegovega prejšnjega službenja. Naslednji dan prinese »E.« malo beležko, kjer svoje stranske pripombe razsejo o slučaju Piki in ki končuje: Obče bodi tu omenjeno, daš nimamo nič z uredništvom »Dela« niti s faksisti niti skupnega. — Ali je morala »E.« res na taki način obrazložiti svojo razmerje do Emila Pika. Svojem čitateljem hoče najbrž povedati, da stoji »Dela« zelo blizu — faksistov. — Tako piše urodati. »E.«, ki je skoraj pol leta imelo v službi človeka, o katerem je vedelo, da je nezanesljiv, in kljub temu, da je bilo ponovno opozorjeno na zveze tega rodoljubnega prijatelja policije in faksistov.

Tako dela »E.«, katere lastništva član — in kakor razvidno iz prave in nepravne listnice uređ. tudi njeno javno uredništvo — stavi kronista-faksista celo nad uslužbenega profesorja. — Kaj takega zamore napisati le jezičska zlobnost »Edinosti«.

Stavka državnih uslužbenecov. Stavka državnih uslužbenecov traja še vedno. Ni zaznamovati nikakršnih stavkoloncev. Med zastopniki stavkajočih in vlado se vršijo pogajanja. O izidu ni dosedaj še nič znanega. Najdajeti se smemo, da bo vlada popolnoma ugodila vsem zahtevam stavkajočih in da se stavka zaključi v kratkem.

Razdeljevanje pisem. Generalni civilni komisariat je objavil sledeče: S 17. decembra se bo nadaljevalo v prostori pošte palače razdeljevanje navadnih, ekspressnih in priporočilnih pisem. Razdeljevalo se bo na podlagi začetnih črk naslovencev od 9.—12., od 14. do 17. ure. Vhod v pošto palače je skozi glavna vrata.

Občinski davek na javne lokale. Tržaška občina objavlja sledeče: Ker so mnogi obrati zaenkrat prijavili v roku, določenem po mestni občini z dne 5. oktobra t. l. št. 217-2-20 zglašili list glede dovoljenja za javne lokale, se iste opominja, da izvršijo svojo dolžnost brez odloga najkasneje do 31. decembra t. l. Kdor bi opustil v roku tega roka prijaviti predpisano prijavo, zapade kazni, ki jo predvideva obrtni red (dvojni predpisani davek in globa do 1000 lir). Prijaviti predpisano prijavo morajo vse one osebe, ki izvršujejo izez izmed sledečih obrti: Prečiščanje, gostilne, kramarne, ljudske kavarne, gospodarske in ljudske kuhinje, točilnice vin, pivna in likerijev, buffeti, penziji in ljudske prečiščalnice. Pri glasilne obratne izdaja brezplačno v uradnih urah mestna občina, l. n. soba št. 50.

Zvišanje najemnin. Generalni civilni komisariat objavlja, kako se mora tolnačiti določbe členov 3. in 4. komisariatskega odloka z dne 4. avgusta t. l. št. 072-4066 glede dovoljenja zvišanja najemnin. K členu 3. Za lokal z letno najemnino 3100 L je plačati za leto 1920-1921 najemnino 3720 L (t. j. 3100 + 620 kot 20% povisek na 3100). Za naslednje leto 1921-22. in 1922-1923. se bo moralo plačati letno najemnino 4495 L (t. j. 3720 + 775 kot 20% povisek na 3100). K členu 4. Potemtakem bo znašala letna najemnina za lokal z letno najemnino 2000 L v letu 1920-1921. L 2300 L (t. j. 2000 + 300 kot 15% povisek na 2000). V letu 1921-22. in 1922-1923. pa 2700 L (t. j. 2300 + 400 kot 20% povisek na 2000). K členu 4. Za lokal z letno najemnino 1900 L bo znašala v letu 1920-21. letna najemnina 2090 L (t. j. 1900 + 190 kot 10% povisek na 1900). V letu 1921-1922. pa 2375 L (t. j. 2090 + 285 kot 15% povisek na 1900); v letu 1922-1923.

bo znašala 2755 L (t. j. 2375 + 380 kot 20% povisek na 1900). Glede določbe člena 6. imenovanega odloka se opozarja, da je tekočim pogodbam smatrali le one, pri katerih je bilo že pri sklepanju določeno, da poteka šele po 24. avg. 1921. in ne one, ki bi bile potekle že v avgustu 1919. in 1920, katerih pa se ni odločilo, zato da bi ne bile podvržene zakonskim določbam.

Cene zmrmzjenega mesa. Mestni magistrat je z odlokom od 10. t. m. določil zmrmzjenemu mesu sledeče cene: Spretni deli z doklado L 6.80 kg, zadnji deli z doklado L 8.40 kg.

Brata in sorodnika prezirajo. Sprejeli smo sledeče s prošnjo, da objavimo:

Prišel sem iz Jugoslavije v Trst k svojim sorodnikom.

V novi domovini Jugoslaviji, z njeno sleparsko vlado in z nečednim početjem njenih verižnikov, se nisem mogel nikdar čutiti zadovoljnega. Zato sem sklenil, da se preselim semkaj, tem rajši, ker imam dve imovitejši sestri tukaj poročeni. Ena teh je Terezija Vanoli, v restavraciji »Antica Benavita«. Njo sem prošil, da mi da kaj dela; ako ne stalnega, vsaj za čas, dokler si poskrbim sam delo za svoj zidarski poklic. Odgovorila mi je — sestra, da me ne more sprejeti na delo, ker sem — Slovenec in ima ona samo Italijane v službi. Tako, da je rekel tudi njen mož, ki je italijanski državljani in ako bi sprejel Slovenca v službo, da bi mu zaprla oblast lokal. Mislim sem, da to ne more biti res in hotel sem sam govoriti s svojim svakom iz z njegovo hčerjo. Ko pa prisedem k njima, da se tozadevno pogovorim, mi rečeta v obraz, da me ne — razumeta, akoravno me razume vsak Italijan, ako govorim njim. Obenem sta mi odgovorila, da nimata zame nobenega dela — četudi sem v najboljših letih — in mi sploh prepovedala nadaljnje prihajanje k njim. — Mene, ki sem se po mnogih letih trudnega vojaškega življenja in vjetništva v Rusiji vrnil k svojim domačim, mene ne — poznajo več in mi nadevajo še najhujše primke. — Ali sem jaz kriv — vprašam — ako sem siromak in se ne kopam v šampanjcu, kakor moj svak Pietro Vanoli, ali sem mar jaz kriv, da sem Slovenec? Sem li jaz kriv, da sem se moral kot vojak 9 let potepati po svetu in se boriti za meščanske interese?

Povem Tebi, veliki Pietro Vanoli in Tebi, moja sestra, da sta prehitro pozabila na svojega svaka in brata. Prehitro sta pozabila, da sta bila tudi vidva siromaka. Pot od bogatije pa do revščine — ni velika.

Andrej Gričar.

Razdeljevanje živil za ta teden.

Aprovizorijski konzorcij za mesto Trst in okolico bo razdeljeval ta teden proti priščipnjenju štev 36 živilske izkaznice sledeče predmete:

Na odmerek:

testenine: 1/2 kg a L 1.90 kg;
beia moka: 25 dkg a L 2.40 kg;
koruzna moka: 40 dkg a L 0.90 kg;
riž: 25 dkg a L 2.20 kg;
sladkor: 20 dkg a L 6.75 kg;
olje: 20 cl a L 10 l.

Posestniki izkaznic ubožniškega doma imajo pravico samo do nakupa sladkorja.

Tuja valuta na tržaškem trgu

Trst, 18. decembra 1920

Neprepečatene krone	5.—	5:50
avstr. jsko-nemške krone	4.65	5:25
češko-slovaške krone	32.—	33.—
dinarji	74.50	75.—
leji	38.50	39.—
marke	38.50	39.50
dolarji	28.35	28.40
francoski franki	167.50	168.—
švicarski franki	440.—	445.—
angleški funti papirnati	98.60	98.80
angleški funti, zlati	114.—	115.—

Za Tiskovni sklad »Dela«

Zavedni Brežan iz nezavednega Brega L 2—
Pečenič 10—
Nabirna pola štev. 9 (Ljudski oder) Kontoveli: N. N., Prašelj S. po L 5,
Cempar Alojz, Gerljanc Josip, Martelanc Just po L 3, Gerljanc Karol, Daneu Karol, N. N., Regent Blaž, Starc F., Znidaršič R., Štoka Josip, Regent Josip, Štoka Franc, Štoka Angelj, Lipe, Nande, Angelj, Regent Andrej, ker ga noče nobena, Reja Viktor, Starc, Mozetič Ferdinand, Starc Mihael, Lukša Julij, Ka in Viktor, Pirjevec Franc, Pirjevec Dominik, Puntar Josip po L 2, Starc Anton L., Starc Anton II., Prašelj Ivan, Cjak Julija, Regent Franc, Pertot Andrej, Daneu Martin, V. M., Burklje Martin, Štoka Aleksander, Starc And., Ferfolja Josip po L 1; skupaj 80—

Nabirna pola štev. 71 za Vogersko (Delavske zbornice v Gorici): Žimund Bern., Francetič Ivan, Francetič Jožef, Lestič Ant. po L 10, Gregorič Alojz, Žimund Franc, Francetič Leop., Gregorič Ivan po L 5, Marvin Ant., Žimund Ivan, Francetič Florijan, Beltram Jožef, Gregorič Gotard, Breščak Jožef, Gorjan J., Gorjan Karol po L 2, Gregorič J., Marvin Fr., Pausič Jožef, Makuc Fran, Beltram Rud., Nardin Ant., Nardin Peter, Lutman Fran, Gregorič Anton po L 1; skupaj 85—

Nabirna pola št. 56 (Delavska zbornica v Gorici): Škočir Valentin L 10, Rutar Ant. L 5.50, Klintonk P., Tuta J., Girha Jožef, Štrukelj Ivan, Reja Ivan, Majn K. And., Duša Jakob, Velikonja po L 5; Rutar Ivan, N. N. po L 3; Rutar Jožef L 2.50; Kragelj J., Leban J., Bajt Franc, Lipušček Miha, Leban Pepi, Janec Ant., Leban Ant., Tuta Iv., Kragelj Ant., Sorli Mirko, Kokošar And., Stiger Ant., N. N., Andrejič Jakob, Luknič Jožef, Rink Ivan po L 2; Klintonk J., Kutin J., Benedetič And., Puta Iv., Kautič Andrej, Jug Franc, Luknič Jakob, Jug And., Govarček Ant., Kragelj Miha, Golja Ludv., Kenda Franc, Jug Alojz, Velikonja Anton po L 1. — Skupaj 110—

Skupaj . . . L 275—

Prej izkazanih . . . 9586:85

Skupaj . . . L 9861:85

VIŠJI KULTURNI SVET

»Ljudski oder« Kontoveli obvešča, da se veselična prireditve, ki se je moralo vršiti že preteklo nedeljo, dne 12. t. m., iz tehničnih vzrokov odgoditi na 26. decembra t. l.

Odbor.

»Ljudski oder« Sv. Križ pri Trstu, Opozarjamo sodruge člana, da plačajo redno predpisane mesečne prispevke. Člani pevskoga odseka naj posebej pevske vaje marljivo in vestno.

Odbor.

»Ljudski oder« Barkovlje prireditve v nedeljo, dne 26. decembra t. l. svojo prvo veselično v dvorani pri starem dvorcu v Barkovljah z izbranim programom. Opozarja se bližnje podružnice, da se te veselične, polnočevno vdelede. Veselični program bo že pravčasno objavljen.

Delavski pregled

Delavci Juljske Benečije!

Žrtve reakcionarne politike in persekucij, naši v zaporih se nahajajoči sodruzi prosijo pomoči. Mesece in mesece ječijo v smrdljivih celicah in čakajo brezuspšno na sodniško obravnavo, na svobodo, do katere imajo sveto pravico. Vojna sodišča, ki so zadavala svobodo, so se ravnali spremenila v vojaška sodišča; toda še vedno prenaša na stotine žrtve vojnih sodišč nepopisno trpljenje v tukajšnjih razupitih zaporih.

Delavci!

Dosedaj smo prispevali za politične jetnike, za naše najboljšje sodruge, po možnosti, kakor so nam dovoljevala naša denarna sredstva, katere je nabiral in daroval zavedni delavski razred: dosedaj smo podpirali, kakor smo najboljšje znali, vse politične preganjance različnih narodnosti. Posla so nam vsa denarna sredstva, razdelili smo jih, in političnim preganjenecem ne moremo več nuditi denarnih podpor.

Delavci!

V tržaskih in koperskih zaporih se nahaja na stotine naših sodrugov, ki trpijo za stvar delavstva, za stvar proletarijata. Mi moramo delovati za njihovo osvoboditve. Podpirati jih moramo, tolažiti jih moramo z našo podporo.

Delavci!

Prosimo vas še enkrat darujte za politične jetnike, prispevajte za politične preganjence po svojih močeh. Je to vaša sveta dolžnost. Kdor je žrtvovale svoj kruh in svojo svobodo za nas, pustivši svojo ženo in otročičke v bedi in obupu, je popolnoma upravičen zahtevati od nas, da storimo svojo bratsko dolžnost napram njim.

Delavci!

Storite vsi svojo dolžnost. Ne zamudite prispevati za žrtve reakcije in persekucij. Pokažite svojo bratsko solidarnost onim, ki trpijo za ideal skupnosti.

Odbor za politične preganjence.

Mladinski vestnik

Mladina za razkol

Osrednji odbor Zveze italijanskih socijalističnih mladine v svoji borbi proti dvomnostni strankine edinosti, ni osamljen. Vsa boljša proletarska mladina, najresnejša in najgolednejša, napenja se leto dni svoje moči, da vstvari v Italiji organizem proletarske vstaje: Komunistično stranko, sekcijo III. Internacionalne.

Na vseh zborovanjih, na vseh provincialnih in krajevnih kongresih, se je mladina siljajno izrekla za razkol.

Pokrajinski kongres Zveze socijalistične mladine Juljske Benečije je izjavil, da ISS v svojem današnjem ustroju ni v stanu, da izvrši absolutno revolucionarno akcijo, ker so v nji reformistične in centristične tendence, ki zavzamejo v odločilni borbi med delom in kapitalom kontrarevolucionarno stališče. Priznava, da je pristajanje ISS (takrške, kakor je danes), k III. Internacionali nepostavno. Je mnenja, da naša stranka v takih okoliščinah ne bo nikdar dovedla proletarskih množic do revolucije, ker je od letih elementov ovirana v svojem vodstvu. Poziva Osrednji narodni svet, da započne v Avangardii (osrednji mladinski list) borbo za razkol stranke, in ako stranka izjavi, da je za nadaljnji obstoj v stranki vseh onih, ki glasujejo za moskovske pogoje (tudi centristov in reformistov), naj italijanska socijalistična mladina — radi zgodovinske potrebe — skliče narodni kongres, da se odcepi od ISS in ustanovi resnično Komunistično stranko.

CHARLES RAPPOPORT:

Sentimentalnim komunistom!

Ruska revolucija udejstvuje intransigentno revolucionarno metodo do temelja, do njenih zadnjih posledic.

Boljševiki so socijalisti, ki nimajo strahu pred socijalizmom, so revolucionarji, ki se ne bojijo revolucije. Lenin, mesto da bi kral in brisal antagonizme in nasprotje ter zavedavske elemente, on se poslužuje takoj nasprotnih metode, on postruže spore in jih zastupljajoč goni do ekstreme. On je sočasnik vsakega poprijaznenja, vsakega kompromisa. On je proti »edinosti«. Edinost, je po njem konfuzija, kaos, oportunist, ki poganja izdajstvo. On provocira vse sovražnike naenkrat. On skorajda izjavi o viro; izjavi nasprotnike in odbija mlane pomagace.

Začetkom oktobrske revolucije je ta taktika: »razbiti vse« prestrašila njegove najintimnejše prijatelje, njegove najugodnejše namestnike: Zinovjeva, Rikova, Lunarskega in druge. Socijalistično časopisje onega časa je objavilo zgodovinski dokument največje zanimivosti in sicer utemeljevano demisijske vseh vodij boljševizma, ki so takrat smatrali za usodopolni samomor in kot gotov poraz za revolucijo. Leninovo taktiko, njegovo izoliranost sredi sveta polnega sovražnikov in sredi nasprotujočih in skeptičnih političnih strank.

Lenin je vzdržal. Proti tujemu vpadalcu, proti notranjemu sovražniku, proti svojim lastnim prijateljem in sodrugom je obdržal on absolutno intransigentnost. In zmagal je. Sovražniki so bili pobiti; prijatelji pa so se vrnili.

Vojna se je končala in število strajkov se množilo. Kapitalisti hite s svojimi protidelavskimi načrti, ker slutijo, da se delavstvo jutri ne bo dalo teptati s petami, če mu ne vzamejo pojava danes.

Kadar hite kapitalisti, morajo pa tudi delavci paziti, da ne pridejo prepozno.

RAZPRODAJALCEMI Kdor vrača odrezke našega lista upravnitvu, naj napiše svoj naslov na pošiljatelj, da vemo komu vpisati v dobro. Vsi razprodajalci »Dela« so naprešeni, da pošljejo na upravništvu iztise »Dela« št. 71 z dne 12. novembra in št. 73 z dne 17. novembra. Rabimo jih nujno!

Delavci in kmetje! Veleposesniki

veletrgovci in enaki narodni verižniki zbirajo za tiskovni sklad meščanskih časopisov, ki so najzvestejše orodje njihovih umazanih kvestij. Pokažite jim, da nečete biti več hlapi in prispevajte po možnosti za TISKOVNI SKLAD »DELA«, ki je list vstajajočega proletarijata !!!

KULTURA

KONCERT — KUMAR

Ko stopi človek pred ono, kar je zvišeno nad tabo in nad mano in nad vsemi, je le ona beseda primerna: Gospod, če nisem vreden, vsaj besedo reči! Tako je vzklikil kritik-umetnik, ob priliki nekega umetniškega koncerta, tako vzklikal jaz, ker hočem biti le vrtinar, ki rozi samo priliva, da se tembolj razcvete v pomladnem solncu. Ne sodimo in ne odtajimo, temveč poklekimo in molimo ono veliko molitev, ki je mogla le človeku srca in duše. Zaprimo vrata one najsvetnejše kambrice, da ostane na vekomaj v nas, kar je svojega.

Kdo je Kumar? Umetnik! »dolg obraz, spoštovanje pri kraju« bi rekel pokojni Cankar. Kaj pa je to — umetnik? S to besedo je že mnogo povedano, jaz bi rekel — vse povedano. S tem je povedano, da je človek, ki nosi to ime, prepoznal že vse dele sveta, spoznal vse labirinte človeštva, da je pustil v vseh večjih mestih sveta po eno kapljo krvi. Le umetnik nosi na čelu pečat večnega trpljenja. Ko pa na potovanju omaga, se spomni, da živi še neke rod, in da je še neke košček zemlje v katero bo položil svoje trdne kosti, ob glasovih vsele naravnike... Umetnik je proletarec najvišje sorte, je kondor v solcu in je tudi črv v blatu. Ali prijatelj, Kumar je umetnik — kondor v solcu, on je proletarec — črv v blatu. Pozna jo ga Čehi, poznajo Nemci — poznali so ga v evropske njegove mladosti, a nam je znano le njegovo blede, upalo lice.

Slovenski Chopin (Šopen) — bi ga imenoval jaz. Tudi Chopinovo življenje je bilo življenje večnega popotnika. Zaprstili je moral Poljsko, ki jo je ljubil iz vsega srca in odčelil je moral popotno palico v tujini, tam neke v Parizu, kjer omahne v smrt vsak večji umetnik. Vsaka njegova pesem je mrtvaška pesem tujine v kateri se rzič hrepenenje po tako ljubljeni Poljski. On je človek domovine, to je, tiste domovine, ki je znana le najgloblje mu človeku — umetniku. Siliali smo že mnogo Chopinov v mnogih dvoranah, a to niso bili Chopini temveč konj Chopinove mase. Komaj v štednjak dne 11. decembra smo siliali in videli begajočega Chopina iz podivjane Varšave (Impromptus v Fis-duru), Chopina kralja, najvišje tragike (Balada v As-duru). Kumarjev Chopin je Chopin najgloblje kritike in to je pravi Chopin. — To je moja beseda o Kumarju.

Karel Sancin, znan violonist iz goriškega učiteljskega, nam je kot prvo točko v programu podal sonato v G-molu, znanega skladatelja mnogoleto stoletja, domaćina G. Tartinija. Sonata je skladba, v kateri se zrcali vsa razpoloženja človeka. V sonati opazamo največjo žalost, obup, melanholijo, strast, najtostno, kiče hrepenenje id. id. V tej sonati nam je Sancin podal po mojem mnenju najbolje tretji del: Largo. L. v. Bethoven največji sonatni skladatelj vseh časov ima takorekč svojo lastno sonato, to se pravi, pisano v taknem slogu, ki ga on sam skoraj, od vseh sonatnih skladateljev rabi. Njegove sonate (pisane za violino in klavir) bi se ne smele imenovati »violin-sonate« temveč »violin-klavir-sonate«. On ne daje violinski sonati, violini glasno ulog temveč klavirju tako, da sta violini in klavir nerazdružna enota. V tej sonati (F-dur sonata, imenovana tudi — pomladna sonata) ki sta nam jo podala Sancin in Kumar, je bilo to nerazdružno najbolje opaziti v drugem delu: Adagio molto espressivo. J. S. Bach, največji kontrapunktist, ki tvori podlago celotnega glasbenemu študiju, je bil na tem koncertu tudi zastopan z »Arijo na G-struni (iz neke Suite). Ta skladba zahteva močnejše violinske kate — v kateri slavi najbolj odrski virtuos Wetschey. Namesto Paganinijeve »Capriccia« nam je zaigral na koncu sporeda Sancin onega Fiorillijeva, pri katerem smo občudovali veliko spretnost violonista. Bolje tako, ker drugače ne bi siliali v Paganinijevo »Capriccio« vseh onih violinskih čudežev, ki jih skladba zahteva — požrl bi jih neukosten oder. Sancin je, odkar ga nimamo siliali, mnogo napredoval, posebno v tehniki. Na polju ugabljanja pa upamo, da se bo dele tudi izpopolnil, ko se preseli iz Ljubljane v svoj rojstni kraj Škedenj — »umetniško-glasbeno metropolo«.

Gd. Avrelja Sancin (sestra Karla) nam je pokazala velik napredek od zadnjega »Učiteljskega večera«. Prehod iz enega registra v drugi se bode polagoma ugodil. Zapele nam je tri skladbe Ant. Lajovic: »Mesec v izbi«, »Pesem tkalca«, »Zavrela je roža« in dve našega domačina Iv. Grbea: »Idila«, »Zdrava Marija« (zadnja s spremeljevanjem violina in klavirja) Ant. Lajovic, boga slovenske moderne, lahko pričevamo v vrsto Wagnerjeve glasbe. Njegovi pevski recitativi se slikajo v klavirju. Najbolje je pa po mojem mnenju vepela »Pesem tkalca«. Iv. Grbea pa ne bom prav nič obiral, vsak ki ga osebnopozna, ga lahko imenuje — posebejlen mehokot, njegove skladbe so pa gledalo njegove nravi.

To je inča in lastna beseda o minolem koncertu. Ne bom točil rodoljubnih solz, temveč izrekel bom poslednjo najprimernejšo besedo: »Se, in samo takih večerov!« Karol Pahor.

»ANFISA«

Drama v štirih dejanjih. Spisal Leonid Andrejev. Prevel Ivan Vovk. Tisk in založba tiskarne »Edinost«. Lzila 1920. (Letnica je brzkone pomoloma izostala.) Cena broš. izvod 4 lire.

Naloga pol. listov ni, da bi govorili na dolgo o leposlovnih knjigah, temnanj pa, če so te knjige prevodi že svetovno znanih del. Eno izmed takih del je tudi »Anfisa« ruskega pisatelja Leonida Andrejeva, ki ni velik samo v domačiji, temveč je zaslovelo njegovo ime po vsem svetu. Njegova dela so prevedena že v vse močete jezike in tudi »Anfisa« sama je že potovala preko vseh velikih odrov in povsod je dosegla velike uspehe. Končno smo dobili tudi Slovenci prevod, ki nam ga je priiskrel Ivan Vovk. »Anfisa« ni prvi njegov prevod: L. 1913. je izšel v njegovem prevodu v Gorici, v Gabrilevkovi »Slovenski knjižnici« Andrejev »Judež Iskarjet« in »Elezare«; prevod pa je založništvo samovoljno popačilo in izpremenilo. Dalje je prevedel iz rusine Korolenkovega »Slepega muzikanta«, ki je baže že v tisku; kje, to je tajnost privatnega založnika. Nadalje je prevedel tudi Leonida Andrejeva prekrasno simbolično dramo (igrokaz) v 5. slikah. Kdaj izide, to je vprašanje časa in milosti gg. založnikov. Pri nas je na splošno tako, da bi imeli radi gg. založniki roklospise zastojati

DELO STAVBINSKIH DELAVCEV

Nove bojne metode

Zbor Italijanske zveze stavbinskih delavcev, ki se je vršil v Milanu meseca marca t. l., kakor tudi naš Narodni svet, ki se je vršil meseca novembra t. l. sta določila naši organizaciji nove bojne metode, katere odgovarjajo novim potrebam delavskega razreda.

V predvojni dobi, je bila glavna naloga strokovne organizacije, da se bori za pridobitev par vinarjev več plače in skrajšanje delovnega časa. Da je moglo delavstvo pridobiti te poboljške je moralo velikokrat stavkati tedne in tudi mesece, in več kot enkrat se je zgodilo, da je bilo delavstvo poraženo in se je moralo s pobeženo glavo vrniti na delo. Lahko se reče, da je vsak korak na prejšnje delavstvo stal velike žrtve. A vzhit tem težkočam se mora s ponosom trdit, da te žrtve niso bile zaman. Ako vidimo danes našo organizacijo tako močno in razvito se imamo zahvaliti predvojnemu delu in žrtvam.

Danes, po vojni, so se gospodarske in socialne razmere precej spremenile, radi tega so tudi delavske potrebe vse drugače kakor predvojne. Delavec se danes ne zadovoljuje s par vinarji plače več, on danes hoče veliko več. Delavec noče biti več slepo orodje kapitalista, on hoče videti kako se dela, kako se njegovo delo upravlja, kam gre dobiček njegovega dela? Radi tega je delavstvo prišlo do bojevitosti se za dosego tovarniške kontrole (nadzorstva produkcije) in za ustanovitve tovarniških svetov.

Videli smo velikansko kovinarsko gibanje v Italiji, kakor tudi gibanje raznih drugih strok.

Tudi stavbinski delavci hočejo nekaj novega. Nočejo več bojevati se in stavkati radi par vinarjev plače več, kateri mu čez nekaj časa spet zginejo v kapitalistične žepce. Ker pa niso delavske razmere v vseh strokah enake, in niso strokovni boji vseh strok enaki, je treba izbirati razna bojna sredstva. Stavbinska industrija se nahaja v vse drugih razmerah, kakor recimo kovinarska ali tekstilna. Kovinarji delajo vedno v eni tovarni, njihove izdelke se izvažajo v razne kraje. Produkt stavbinskega delavca se ne more izvažati. On naredi hišo, železnico, vodovod itd. in to ostane tam kjer je narjeno. Kovinar dela direktno za lastnika tovarne, stavbinski delavec, dela večinoma za posredovalca, to je za tistega, gospodarja, ki vzame to hišo v delo na račun tretjega, to je hišnega gospodarja.

Radi te razlike se naš Zvezin zbor ni mogel tako navduševati za pridobitev tovarniških svetov, kakor so se navduševali recimo, kovinarji. Naš Zvezin zbor je v tem oziru napravil korak dalje, sklenil je prijeti z direktnim prevzemanjem dela. Stavbinski delavci se nočejo zadovoljiti s tovarniškim svetom, in kontrolo, oni hočejo biti neposredni gospodarji svojega dela. To je brez dvomno revolucionaren sklep, katerega se ne more podcenjevati. Ta sklep se bo uresničil povsod tam, kjer bodo stavbinski delavci zreli in zavedni ter obenem sposobni za prevzemanje in vodstvo dela. Naše geslo je: Proč s podjetniki in posredovalci. Mi hočemo sami prevzeti dela, ter jih izvršiti v našo in splošno korist.

Da se ta akcija organizira in uredi na način, ki bo odgovarjal času in potrebi, je naš Zvezin zbor sklenil ustanoviti Zvezno stavbinsko zadrugo za celo Italijo. Vsaka podružnica stavbinskih delavcev se ob enem spremeni v podružnico te Zadruge. Vse podružnice enega okraja ali dežele se združijo v okrajni ali deželni konsorcij in vsi konsorciji so združeni v Osrednji združni zvezi.

Vsak član naše podružnice postane član zadruge in plača delež 50 lir, in sicer v obliki svoje poslovanje že prihodnjega spomladi povsod tam, kjer so razmere dane, to se pravi tam, kjer bo dobiti dela in sposobnih delavcev. Sedaj obstoječe stavbinske zadruge, ki stojijo na podlagi razrednega boja in ki sprejmejo naš program, se bodo morale pridružiti naši zvezni Zadrugi, tiste, ki se ne pridružijo jih bomo smatrali za navadne podjetnike in izkoriščevalce.

Stavbinska zadruga za Julijsko Benečijo, se je že izjavila, da pristopi k naši Zvezi, radi tega morajo že sedaj vsi naši člani to Zadrugo povsod podpirati in postati nje člani, ker s tem postanejo ob enem tudi naši člani.

Povedati moramo takoj, da ni namen naše Zadruge, delati dobičkov in si deliti dividende. Skoro ves dobiček naše Zadruge gre v korist vsega stavbinskega delavstva. Namen Zadruge je predvsem boj proti privatnim podjetnikom, ter jih vse čim prej izpodrinuti. Kakor se vidi, ni to oportunistično, temveč je to čisto revolucionarno delo. Vsak stavbinski delavec se mora tega zavedati in postati agitator te ideje in programa, da se čim prej uresniči.

Slovenski stavbinski delavci Julijske Benečije! Proč z malomarnostjo! Na delo za svojo osvoboditev! Vsak stavbinski delavec mora biti član Italijanske zveze stavbinskih delavcev in obenem član Stavbinske zadruge!

Konferenca opekarskih delavcev v Vogheri

V petek, dne 3. t. m. se je vršila v Vogheri (Lombardija) konferenca Zveze opekarskih delavcev v Italiji, na kateri so bili zastopani opekarski delavci iz cele Italije. Delavci iz Julijske Benečije je zastopal sodr. Josip Petecan iz Trsta.

Konferenco, katere se je vršila v Delavski zbornici, je otvoril v imenu Zvezinega vodstva sodr. Borghesio, kateri je v jedrnatem govoru orisal pomen te konference. V predsedstvo sta bila izvoljena ss. Petecan iz Trsta in Setti iz Voghere. K prvi točki: poročilo o situaciji opekarskih delavcev, so poročali za-

stopniki posameznih okrajev. Kot prvi je poročal sodr. Barbero iz Turina, ki je govoril v imenu Pijemontske sindikata. Iz njegovega poročila se razvidi, da so v Pijemontu sklenili v tem letu okrog 200 delovnih pogodb. Razlika cen med pijemontskim in toskanskim okrajem je radi lokalnih razmer in radi mlade organizacije. V Pijemontu je organizacija še mlada in tudi industrija sama še disorganizirana.

Na Toskanskem je organizacija stara in vsled tega so tudi razmere boljše. Zagotavlja, da se bodo tudi tukaj v doglednem času razmere zboljšale.

Tosti pravi: V vogherškem okraju je situacija za opekarije jako dobra. Organizacija je popolna. Kdor ni organiziran, ne dobi dela. Vpeljan je povsod in za vsa dela osemurni delavnik.

Braglia iz okraja Reggio Emilia poroča, da je njih organizacija ena najstarejših v Italiji in je radi tega tudi popolna. Razmere so dobre, bati se je konkurence iz drugih krajev, kjer živijo delavci v slabših razmerah. Pri nas je vpeljan osemurni delavnik, imamo razredno posredovalnico za delo. Nobeden delavec ne dobi dela, ako ga posredovalnica ne pošlje. Za slučaj brezposelnosti imamo vpeljeno vsopredno delo (turnus), to se pravi, da vsak opekarij sme delati le toliko dni, da se omogoči tudi drugim, ki so brez posla, da pridejo do dela. Opekarski delavci imajo tudi svojo delovno zadruge, katere ima v svojih rokah že več opekarn, v katerih so delavci sami gospodarji.

Zelimo, da bi se napravila enaka delovna pogodba za celo Italijo.

Munari poroča o razmerah opekarskih delavcev na Beneškem, katere niso ravno razveseljive. Od 150 opekarn imamo organiziranih le 50. Razmere delavcev so slabe, bodisi v materialnem, kakor v materialnem oziru. Dela se brez urnika, 15—16 ur na dan, pri več opekarnah delavci spijo in so na hrani pri podjetjih, tako da so pravi sužnji. Treba bo vsestranske organizatorične dela in tudi sposobnih organizatorjev iz delavskih vrst, ako bomo hoteli razmere čimprej preurediti.

Petecan poroča, da do letošnjega leta v Julijski Benečiji opekarski delavci sploh niso bili organizirani. Radi tega so njihove razmere bile takšne, kakršne so hoteli podjetniki. Delavni čas od svetlega do temnega: mizerne. To leto se nam je privrkal posredovalnik skoraj vse večje opekarn. Sklenili smo delovne pogodbe, katere so, kar se tiče plač, precej ugodne. Ni pričakovati, da bi se moglo odstraniti akordno delo, kakor bo tudi težko z uvedbo osemurnega delavnika, kar je naša želja. Poroča tudi, da si podjetniki najemajo delavske skupine na Beneškem in na Videmskem, s katerimi sklenejo delovne pogodbe za celo sezono, z zelo slabimi pogoji, in še od teh jim koncem sezone hočejo odtrgati. Priporočajo sodrugom v Italiji, da skušajo preprečiti delavce, naj ne sklepajo posebnih pogodb s podjetniki in Julijski Benečiji in ne hodijo v naše kraje, dokler nismo sklenili pogodbe za vse opekarn, katere bodo tudi zanje veljavne.

Zagovarja potrebo enotne pogodbe, v kolikor se bo to dalo izvršiti. Objubilja, da bodo naši opekarski delavci napravili svojo dolžnost in bodo solidarni s tovariši cele Italije.

Gambini poroča o razmerah opekarskih delavcev v milanskem okraju, kjer je organizacija precej dobra.

Rosso iz Bologne poroča, da je njihova organizacija najstarejša v Italiji, radi tega so tudi razmere ugodne. Osemurni delavnik, je vpeljan na celi črti. Posredovalnica za delo posluje v polni meri. Nobeden podjetnik ne sme vzeti niti enega delavca izven posredovalnice. Je za enotno delovno pogodbo, je absolutno proti temu, da bi se delalo več kot 8 ur na dan. Odprava akordnega dela je za sedaj še nemogoča, zlasti, kar se tiče ročnega dela. Pri strojih je treba delati na dnino. Enotna plača za vsak izdelek je nemogoča, ker so mere opeke in korcev v vsakem kraju različne. Pravi, da naj se določi cena najmanjše mere (štampe) ter se potem ta cena zviša za vsaki milimeter več.

Borghesio odgovarja v imenu Zveze posameznim poročevalcem ter reasumira razna mnenja. Je za enoten urnik ter pravi, da kakor se je upeljal za ostale stavbinske stroke osemurni delavnik, tako bomo morali upeljati tudi za opekarije, čepravno vidi precejšnje težkoče. Enoten tip opeke je nemogoče upeljati, ker je to tehnična ovira, ter bi bilo treba najprej spremeniti zakon o stavbeni industriji. Ravno tako težkoče so tudi pri določitvi enotne cene, kakor tudi glede odprave akordnega dela. Mi lahko v principu sklenemo, da odpravimo akordno delo, vsaj tam, kjer je to mogoče; ali naleteli bomo na velik odpor, ne samo strani delodajalcev, temveč tudi strani delavcev, katerih egoizem je precej velik. Bojevati pa se moramo za uvedbo osemurnega dela. Za to je treba delavce pripraviti potoma naše agitacije. Da se reši vse te probleme, je mnenja, da je treba izvoliti posebno komisijo, katere bo to presuila na prihodnji konferenci, ki bo v najkrajšem času sklicana in na kateri se bo definitivno odobrilo spomenico, katero bo ta komisija izdelala.

Munari predlaga sledečo resolucijo, katere naj bode podlaga komisiji za izdelanje enotne spomenice:

Konferenca zastopnikov opekarskih delavcev, pripadajočih Zvezi stavb. delav. v Italiji, zb. v Vogheri, dne 3. decembra 1920, našajoč se na poročila in izjave raznih zastopnikov

Jemlje v obzir različne metode pri izdelovanju opeke, kakor tudi glede delavnega časa in moralnih razmer v posameznih krajih; vpoštevajoč enotnost tipa opeke in drugega materiala, — ki je sicer idealen za opekarije — potem katerega bi se dosloj enake cene za izdelavo ilovice;

prizna, da so v nekaterih krajih težkoče, povzročene od strani delavcev samih, glede odprave akordnega dela;

sklene, da se imenuje komisijo, ki bo presuila in pripravila enoten delovni tip pogodbe za vsa Italijo, katere se mora nanašati na sledeče pogoje:

a) vzeti kot podlago za izdelovanje ilovice srednje vrste, ter določiti ceno za najmanjšo kubično mero (štampe);

b) določiti sorazmerni povešek za vsako milimetrično večino mere, kakor tudi za vse druge izdelke;

c) določiti enotne moralne razmere za vse kategorije, in za vse kraje; upeljati enoten sistem prenočišča za delavce; določiti v opekarnah prostor, kateri mora biti od zdravstvenih organov preiskan in mora odgovarjati higijeničnim predpisom; dati pravico delavcem do drv in kuriva za kuhanje in za kurjenje prostorov;

d) vpeljati v vsakem kraju obvezni prispevek za socialno skrbstvo;

e) pustiti določenim krajem vse večje doseganje pridobitve potom njih organizacij;

f) določiti minimalne urne plače za vse kategorije, ki ne delajo na akord v razmerju akordnih cen.

Vzemajoč v poštev princip urnega delavnega časa, pridobljenega od večine zavednega delavstva, prizna princip in moralno vrednost te pridobitve tudi za opekarske delavce.

Resolucija je bila soglasno odobrena, na kar je zbor izvolil komisijo, sestavljeno iz petih sodrugov; katere ima nalogo, da v najkrajšem času izvrši gorič označeno nalogo.

Nato se preide k 3. točki: o potrebi posredovalnice za delo, h kateri poročajo sodr. Rosso. On pojasni pomen posredovalnice v splošnem, kakor tudi s posebnim ozir na opekarije. Poroča o poslovanju posredovalnic, katere že obstoječe ter o njihovih napakah, kakor tudi o načinu kako treba iste odpraviti. Hteta, da so podjetniki obvezani, poslušati se Predlaga, da naj se v delavni pogodbi za delavce, katere jim bo dala organizacija opekarijev, ki pripada k Zvezi stavbinskih delavcev v Italiji. Ta zahteva ne sme biti postavljena samo na papir, temveč se mora tudi izvršiti.

Ko so govorili še ss. Tosti, Braglia in drugi, je zborovanje vzelo naznanje poročilo referenta, ter naročilo izvoljeni komisiji izvršitev tega.

Pri 4. točki poročajo sodr. Borghesio o pomenu tovarniških svetov in o direktnem prevzemanju dela. O teh točkah je razpravljali in sklepali zadnji Zvezni zbor stavbinskih delavcev. Treba je v vsaki opekarni vpeljati delavsko kontrolno komisijo, katere se mora tehnično pripraviti, da bo sposobna — ko bodo opekarnice dogovorno z Zvezo prišle v delavske roke — da jih vodijo, bodisi v tehničnem, bodisi v upravnem oziru.

Tudi pri tej točki se je vršila obsidna debata, iz katere se je spoznalo, da ta točka vznema vse, in da je obenem vsem še nejasna. Vsi so bili mnenja, da se bo moralo to na prihodnji konferenci opekarijev zopet spraviti na dnevni red. Za sedaj se tudi to nalaga izvoljeni komisiji, da o tem pripravi potrebne predloge.

Ko se je rešilo še več manjših zadev, je predsednik s. Petecan, zahvaljujoč se Delavski zbornici za gostoljubnost napram zastopnikom opekarijev — zaključil konferenco s željo, da bi današnji sklepi bili izvršeni, ker bodo prinesli obilno koristi vsem opekarskim delavcem v Italiji. V tem prepričanju so se delegati razšli vsak na svoj dom. Pripraviti se za gibanje, katero bo treba izvršiti prihodnjega pomladi.

Posredovalnica za delo stavbinskih delavcev v Gorici

Prve dni tega meseca se je otvorila v Gorici posredovalnica za delo stavbinskih delavcev na Goriškem, katere bo imela svoje poslovalnice po vseh stavbinskih središčih goriške dežele.

Dolžnost vseh stavbinskih delavcev je, da se takoj ko ostanejo brez dela, zgledajo pri posredovalnici, ki bo poslala delavce na delo, v zmislu določenih pravilnikov, katerega smo objavili svoječasnno v »Delcu«.

Ravnatoko je dolžnost vseh stavbinskih mojstrov, da se pri najemanju delavcev poslužujejo izključno te posredovalnice. Kakor pomena je posredovalnica za stavbinske delavce, ni treba na dolgo razpravljati. Posredovalnica ima predvsem nalogo, da posreduje med delavci in delodajalci, ter regulira delavni trg in brezposelnost. Skušati mora, da čimveč mogoče prepreči prihod delavcev iz drugih krajev, dokler je domačih brez dela. Odpraviti mora srednjeveške razmere, da si morajo delavci iskati dela s klobukom v roki in se ponujati delodajalcem, kakor se ponuja krompir na trgu. Skrbeti mora, da se delavce poštno plača in ž njimi po človeško ravna.

To bo za zamolga posredovalnica izvršiti le v slučaju, da ni eden delavec ne bo šel si sam iskat dela, ter da vse delodajalce prisilimo, da bodo vse delavce vzeli le potom posredovalnice, katere se bo ravnala v zmislu pravilnika.

Razume se, da posredovalnica ne bo takoj od začetka brez napak in da ne bodo vsi zadovoljni, ali kakor pri vsaki novi ustanovitvi, tako bo treba tudi pri tej potrpljenja in vestnosti, da se vse težkoče premaga. Delavci morajo upeti vse moči, da se bo posredovalnica utrčila do spomladi, ko bodo začeli delavci od vseh krajev prihajati v naše kraje iskati si dela.

Osrednje vodstvo posredovalnice je izdelalo poslovni red, po katerem se morajo brezposelni delavci, kakor tudi delodajalci ravnati.

Kakor smo objavili pravilnik, tako objavimo poslovni red, da ga bodo stavbinski delavci poznali.

POSLOVNI RED

posredovalnice za delo za stavbinsko industrijo na Goriškem.—Osrednji urad v Gorici, ul. Municipio št. 4, I. nadst. (Delavski dom).

1. Urad je odprt od delavskih od 8—12 in od 16—18 ure. — Za stranke so uradne ure omejene, (izvzemši petka) od 8—10 in od 16—18. — Ob nedeljah od 10—11 ure.

2. Brezposelni, se morajo osebno zgledati v uradu, ter izročiti delavsko knjižico, delavno spričevalo, ali kakšno drugo osebno dokazilo. — Na vsak način je delavec obvezan podati dokaz, da res pripada k stroki in razredu, pod katerim hoče biti vpisan.

3. Zglašeni delavcem se bo izročila legitimacija, katero mora vsak hraniti do dneva, ko bo poslan na delo. — Delavec, ki bo poslan na delo, bo dobil spremljevalni listek, katerega bo delodajalec vzel in ga vrnil posredovalnici kot potrdilo, da je doletenega delavca sprejel.

4. Brezposelni, ki so vpisani v posredovalnico, se morajo zgledati v uradu vsak torek, četrtek in soboto od 10—11 ure. — Kdor se brez opravičenega vzroka ne zgleda, zgubi pravico do svoje vrste (turnusa). — Priglasi bodo veljavni samo za mesec, v katerem so se priglasili in za naslednji. Po preteku tega časa se bodo vsi brezposelni na novo priglasili.

5. Delodajalci, ki zahtevajo delavce, lahko to sporoče osebno, kakor tudi pismeno. Zahteva mora obsegati število delavcev, kakšne stroke ali razreda, kraj kjer bodo delavci vpisani, pod kakšnimi pogoji in za koliko časa. — Ako se gre za dela v porušeni krajih, je treba navesti tudi če in pod kakšnimi pogoji se bo delavcem preskrbelo hrano in stanovanje.

6. Na enak način bodo poslani na delo delavci, ki so največ časa vpisani v posredovalnici (izvzemši dispozicije opravilnika čl. V.).

7. Takoj, ko se dogodi slučaj, o katerem govori člen 5. pravilnika, mora dotični to sporočiti posredovalnici, katere bo to držala v evidenci, da prepreči, da ti dve stranki ne pridete več skupaj.

8. V času splošnih stavk in izpretek, posredovalnica ne bo poslovala. V slučaju posameznih stavk bo posredovalnica poslovala samo za trdnice in kroge na katere stavka ni razširjena. V vsakem slučaju posredovalnica vpisuje brezposelne delavce, kakor tudi zahteve delodajalcev, katerim se bo ugodilo takoj po končani stavki.

9. O poslovanju urada se bo držala dnevna evidenca in se bo objavljalo mesečno statistiko in letno poročilo.

10. V uradu je na razpolago knjiga, v katero se lahko vpiše reklamacije. Te se lahko pošljejo tudi v pismo.

Za lesne delavce

Prve dni tega meseca se je po tritedenski stavki sklenilo novo delovno pogodbo za lesne delavce v Gorici, ki velja obenem za vse lesne delavce na Goriškem.

Da bodo lesni delavci poznali svoje pravice in dolžnosti, hočemo tukaj objaviti izvleček iz te delovne pogodbe, ki je sledeči:

Člen 1. Delovna pogodba stopa v veljavo dne 2. decembra 1920 in traja eno leto ter se smatra za podaljšano od šest do šest mesecev v slučaju, da se pogodba od ene ali druge strani ne odpove vsaj dva tedna pred nje potekom. — Plačilne tarife se revidirajo vsake tri mesece, pričnši od 1. aprila 1921, in sicer bo to izvršila paritetna komisija na podlagi zvišanja ali znižanja cen. Sedanje plače so minimalne, katere ne smejo biti znižane.

Člen 2. Delavni čas znaša 7 h pol ur na dan in sicer od 1. marca do 30. septembra (izvzemši sobote) od 7.30 do 12 in od 13.30 do 17.30; od 1. oktobra do 28. februarja (izvzemši sobote) od 7.30 do 12 in od 13 do 17. Ob sobotah in na predbožnični dan (viglijo) se dela od 7.30 do 13, izvzemši posebne pogoje, je določene med delavci in delodajalci. Vsak delavec se mora strogo držati določenega delavnega časa. Vsaka neopravičena zamuda, da delodajalcu povod, da dotičnega delavca odslavi od dela za pol dneva.

PLAČILNA TARIFA:

a) za vsako delo sposobne delavce L 3-40 na uro
b) za delavce z ne manj kot šestletno prakso 3—
c) za delavce po končanih 4 letih vajenske dobe 2-20
d) za žagarje s stroji 2-20

Za težake velja plača stavbinskih pomožnih delavcev (malvarjev) določena v delovni pogodbi za stavbinsko industrijo.

Člen 4. V teku 15 dni, ko je delavec sprejet na delo, je podjetnik obvezan določiti delavcu plačilni razred ter ga do tega časa plačati v zmislu razreda c); po določitvi plačilnega razreda se mora delavcu plačati razliko med plačilnim razredom c) in razredom, v katerega je delavec določen, in od prvega dne ko je vstopil na delo. V času tega petnajstdnevne roka ne velja delovna odpoved.

Za dela izvršena izven svoje delavnice (tovarne) dobi delavec odškodnino: 5 L za kosilo, 10 L za kosilo in večerjo in 13 L ako je prisiljen tudi zunaj prenočiti. Ta odškodnina velja samo za tri dni. Ako delo traja več kot tri dni, se odškodnina določi dogovorno med delavcem in delodajalcem. — Delo na akord je dopuščeno (fakultativno).

Člen 5. Plačuje se tedensko in ne kasneje od 10 minut po končanem delu. V slučaju, da značaj trdnice onemogočuje izplačati ob sobotah, se lahko izplača med delavnim časom enega drugega dne v tednu.

Člen 6. Izredne delavne ure se plača s 50% poveška za prve dve in s 100% za nadaljne. Delo ob nedeljah in določenih praznikih se plača s 100% poveška.

Nočno delo se določa na sledeči način:
a) Za stalno ponočno delo se plača 20% več;

b) Za izredno ponočno delo se plača 100% več. Za ponočno sporedno delo (turnus) se ne dobi nobenega poveška.

Izredne delovne ure niso obvezne. Le v slučaju nevarnosti, ali velike škode je izredno delo obvezno. V ostalih slučajih se to izvrši sporazumno med delavci in delodajalci.

Člen 7. Za praznike se smatra: novo leto, I. maj, drugi velikonočni in binkoštni, ter prvi in drugi božični praznik.

Izplača se ne praznikov, ki jih predpiše vlada ali pa nasilno povzročenih praznikov (potom demonstracij ali kaj podobnega).

Člen 8. Delovna odpoved se mora obojestransko izvršiti ob sobotah potom osem dnevnega obvestila. V slučaju prenehanja obrata se odpust od dela izvrši takoj, brez osem dnevnega obvestila. Akordni delavci zamorejo biti odpušteni le po izvršenem delu.

Člen 9. Vajenci morajo obiskovati obrtno šolo in se ne smejo uporabljati za težaka dela.

Člen 10, 11, 12 in 15. so enaki členom 12, 15 in 16. delovne pogodbe za stavbno industrijo na Goriškem. (Besedilo se dobi pri okrajnem tajnistvu stavbinskih delavcev v Gorici).

V členu 13. se določa, da delodajalec ne sme delavca pridržati ničesar razun dve tretjini prispevka za bolniško blaginjo in prispevek za socialno skrbstvo, določenega v členu 12. delov. pogodbe za stavbinsko industrijo.

V členu 16. se določa, da se ustanovi razsodišče, ki bo poslovalo na podlagi opravilnika, katerega se bo napravilo sporazumno med Zvezo industrijalcev in Delavsko zbornico v Gorici.

To so v splošnem določbe nove delavne pogodbe za lesne delavce na Goriškem, katere priporočamo vsem lesnim delavcem, da si jih zapomnijo in da se po njih ravnaajo.

Nova delovna pogodba slikarjev v Opatiji

Med organizacijo stavbinskih delavcev v Opatiji in slikarskimi in pleskarskimi delodajalci je bila sklenjena sledeča delovna pogodba, ki velja za vsa podjetja in dela v političnem okraju Volosko-Opatija:

1. Delavni čas je 8 ur na dan in sicer od 8—12 in od 13—17.

2. Ob nedeljah se ne dela. Medtedenski prazniki so samo sledeči: I. maj, novo leto, drugi velikonočni in binkoštni praznik, ter prvi in drugi božični praznik.

3. Izredne delavne ure in sicer od 7—8 in od 17—20 se plača z 30%, in ponočno delo z 100% več.

4. V nujnih slučajih se mora vsako pretrganje dela sporočiti trdnici.

5. Delavci so razdeljeni v dva razreda in dobe sledečo minimalno plačo: za I. razred L 290, za II. L 270 na uro. Za delo na odrih, ki so nad štiri metre visoki, se plača 40 cent. na uro več.

6. Za dela izven mesta, to je čez Villo »Alma« in čez tramvajsko remizo se da 5 lir na dan odškodnine in za vozne stroške.

7. Akordno delo je odpravljenno.

8. Delavska organizacija je priznana.

9. Podjetniki morajo preskrbeti potrebno milo.

10. Delavci, ki so se udeležili tek pogajanj ne smejo biti odpušeni v teku treh mesecev (izvzemši slučaj pomanjkanja dela).

11. Vse med delavci in delodajalci, vsled delavnih razmer nastale spore reši sodišče, sestavljeno iz dveh zastopnikov delavcev in dveh delodajalcev in enega uradnika od strani civilnega komisarijata v Voloskem.

12. Delovna pogodba stopi v veljavo dne 25. oktobra 1920. in velja do 25. oktobra 1921., izvzemši plačilne tarife, katero se revidira vsake tri mesece.

Dopisi

Opatija.

Preteklo nedeljo se je vršil pri nas shod stavbinskih delavcev pod predsedstvom sodr. Ostrogočica. Na shodu je poročal sodr. Petecan iz Trsta, ki se je v širšem govoru najprej pečal z žalostnimi razmerami v katerih se nahajajo stavbinski delavci v opatijskem okraju. Brezposelnost je vsak dan večja. Na stotine je delavcev, ki so tedne in tedne brez dela. Vlada ne obična se ne zganeta, da bi se temu pomagalo. Veliko delavcev je odpolovilo v druge kraje iskat si zaslužka. To je nezalisan skandal, katerega je treba razkrinkati.

Internacionalna stavbinskih delavcev

Slovenskim stavbinskim delavcem je go-
vo znano, da je pred vojno obstajala In-
ternacionalna stavbinskih delavcev, ki je
imela svoj sedež v Hamburgu. V tej Interna-
cionalni so bile vključene skoro vse zveze
stavbinskih delavcev v Evropi, ki so stale na
podlagi mednarodnosti in razrednega boja.
Koristi, ki so jih imeli stavbinski delavci od
te Internacionalne se ne sme podcenjevati,
ne iz moralnega, ne iz materialnega stališča.
O tem vedo največ povedati stavbinski de-
lavci, ki so si iskali dela po raznih državah
Evrope.

Ce je med stavbinskimi delavci medna-
rodni čut tako globoko vkoreninjen, ima za
to največ zaslug ta naša Internacionalna,
ki je v uporabi vsako priliko, da je svojim
članom vcepila v srce potrebo mednarodne
delavske solidarnosti.

Naši člani, ki so iskali dela po tujih de-
želah, so bili v stavbinski organizaciji sprejeti
kot sodrugi, ki so prišli med svoje znanee in
ne kot tujci, ter so kot taki dobili tudi vso
moralno, kakor tudi materialno podporo,
ki so jo potrebovali.

Ako je v kakšni državi nastala stavka v
večjem obsegu, je bila zopet Internacionalna,
ki je skrbela za gmotna sredstva, da se je
stavka mogla vzdržati; skrbela je da se iz
drugih krajev ni uvažalo stavkolomce ter da
se je stavljujočim po možnosti poskrbelo delo
v drugih krajih.

Ta naša Internacionalna — kakor skoro vse
druge — je za časa vojne pretrgala svoje po-
slovanje ter zgubila skoro vsak stik s svojimi
člani in s tem dala povod raznim stavbinskim
delavcem, da so mislili, da je Internacionalna
umrla, kar pa ne odgovarja resnici. —
Ona ni umrla, njej je bilo samo onemogočeno
delovanje, vsled evropske vojne. Takoj, pa
ko je vojna končala, se je naša Internacionalna
začela zopet gibati ter iskati stike med
svojimi predvojnimi člani in to ne zaman,
ker danes je Internacionalna stavbinskih de-
lavcev veliko močnejša, kakor je bila pred
vojno.

Prve dni tega meseca se je vršila v Ham-
burgu prva konferenca mednarodnega tajni-
štva po končani vojni, na kateri je bil na-
zvoč tudi generalni tajnik Zveze stavbinskih
delavcev v Italiji s. Quaglino, ki je obenem
zastopal tudi Zvezo stavbinskih delavcev v
Švici. O razpravah in sklepih te konference,
nam danes ni mogoče poročati, ker nimamo
še pri rokah tozadevnega poročila. Edino,
kar nam je znano, je to, da je Zveza stav-
binskih delavcev v Rusiji prijavila svoj pri-
stop v našo Internacionalno, in da je konfe-
renca sklenila obvestiti ruske sodruge, da je
Internacionalna stavbinskih delavcev pridru-
žena k splošni strokovni internacionali v
Amsterdamu, o kateri ruski komunisti trde,
da je »zolta« organizacija. Če ruski sodrugi
hočejo kljub temu pristopiti v to Internaci-
onalno — jih konferenca rade volje sprejme.

Proti temu sklepu je glasoval naš zastop-
nik s. Guaglino, ki je predlagal, da naj se
rusko stavbinsko Zvezo sprejme brez gori-
čomen pripombe.

Tajništvo Internacionalne stavbinskih de-
lavcev je pričelo zopet izdajati svoj list, ki
izhaja vsake tri mesece in ki prinaša vsa ob-
vestila tajništva in sicer v nemškem, italijan-
skem in francoskem jeziku. Iz tega lista bo-
demo tudi mi prinesli za naše člane vse to,
kar bi jih moglo in tudi moralo zanimati. Za
danes priobčimo poročilo o stanju članstva
in finančnih sredstvih raznih Zvez, ki so čla-
nice te naše Internacionalne. Podatki se ve-
činoma nanašajo na stanje koncem leta
1919.

Holandsko (Nizozemska). Zveza stavb-
inskih delavcev je imela koncem 1. 10. 663
članov, razdeljenih na 137 sekcij. Od teh je
bilo 2715 zidarjev, 113 merilcev, 327 cimen-
tov, 445 klesarjev, 3262 podajčev (malov-
arjev), 3210 kopačev, 170 štukaterjev in 293
raznih.

Dohodkov je Zveza imela 337.362 gold.,
izdatkov pa 486.572 gold., od katerih se je
izdalo za stavkino podporo 64.095, za poto-
valno podporo 343, za bolniško podporo
10.650 holandskih gold. Ostalo se je izdalo za
agitacijo, strokovni list in za upravo.

Skupnega premoženja je Zveza imela kon-
cem leta 1919. l. 12.317.50 hol. gold.

Norveška. Zveza je imela koncem 1919. l.
2060 članov, razdeljenih na 45 sekcij. Dohod-
kov je imela 106.790, izdatkov pa 97.492 kron,
od katerih se je izdalo za stavkino podporo
30.541, za brezposelno 17.733, za bolniško
23.765 norveških kron. Koncem leta je Zveza
imela skupnega premoženja 131.360 norv.
kron.

V istem letu je Zveza imela 14 stavk, ka-
tere so vse uspešno končale. Omeniti je treba
še, da se norveški delavci zelo zanimajo za
socializacijo produkcije ter se je v ta namen
ustanovilo več delavnih zadrug.

Nemška Avstrija. Zveza stavbinskih de-
lavcev se je v tem letu vzel temu, da je od-
stopilo 60 podružnic na Češkem, zelo razširi-
la in je imela koncem 1919. l. 27.576 članov.

Dohodkov je Zveza imela 1.314.841 nem-
ško-avstrijskih kron, izdatkov pa 544.584
kron, od katerih se je izdalo za medna giba-
nja 171.737, za brezposelno podporo 14.651,
za strokovni list 61.573 n.a. kron.

Mezdana gibanja je Zveza imela v 89. kra-
jih za 22.000 delavcev.

Vsled vednega naraščanja cen, se je mo-
ralo zahtevati povišanje na plače 3-4krat,
ter se je doseglo povišanje, ki gre od 50 vin.
do 4 kron na uro. Zveza se je bavila za ured-
bo šurnega delovnika, za letni počitek, za
uvredbo delavske kontrole na stavbah itd.

V tem letu se je tudi dosegla fuzija (spoji-
tev) z zvezami tesarjev, slikarjev in krovec-
ev, katere so pristopile k Zvezi zidarjev in pod-
ajčev. Upa se, da bodo prihodnje leto tudi
klesarji pristopili in da se bo ustanovila enot-
na zveza vseh stavbinskih delavcev v Nemški
Avstriji.

Švica. Zveza je imela koncem 1919. leta
7038 članov, razdeljenih na 81 sekcij. Dohod-
kov je Zveza imela 154.923, izdatkov pa
144.487 švicarskih frankov. Skupnega premo-
ženja ima Zveza 32.194 š. frankov.

Gibanj je Zveza imela 94 v 66. krajih, med
katerimi je bilo 20 stavk. Vseh gibanj se je
udeležilo 11.760 delavcev. Od gibanj je kon-
čalo 78 s popolnim uspehom, 12 z delnim, 2
z porazom in dve sta še v teku.

Največji boj je Zveza vodila za dosego 8-
urnega delavnika, kateri se do danes še ni do-
segel, ker se podjetniki in vlada na vso moč
upirajo.

Ogrsko. (Poročilo za prvo polletje 1920.)
Radi terorizma, ki ga izvršuje Horthyjeva
vlada in iz strahu pred aretacijami večina
sekcij ne more poslovati. Prispevki se plaču-
jejo v tajnih lokalih, kakor tudi nekatere
sekcije vršijo tajno svoja poslovanja. Veliko
sekcij je bilo od vladnih rabljev uničenih in
denar pobran in zaplenjen, 30 sekcij je bilo
od vlade razpuščenih in njih premoženje vse
zaplenjeno. Svobode za zborovanje združo-
vanje ni. Proti tem persekucijam in terorizmu
ni odpomoci. Vsled tega razmer je nemogoče
pričakovati, da bi se Zveza razvila in napre-
dovala — pač pa obratno nazaduje. To žal-
ostno in sramotno situacijo izrabljajo pod-
jetniki v svojo korist ter delavce nesramno
izkoriščajo. Delavni čas se je zvišal od 8 na
9½ ur. Delovna kriza je velika. Tesarskega
dela ni, klesarji skoro vsi brez posla. Vsled
te krize je veliko arhitektov in delovodij brez
dela.

Članov je Zveza imela koncem junija t. l.
11.833, to je 26.897 članov manj kot koncem
leta 1919. Dohodkov je Zveza imela 248.546
ogrskih kron, izdatkov pa 362.666 kron, od
katerih se je izdalo za podporo 72.228, za pra-
vorstvo 37.750 kron. Deficita je Zveza im-
ela v tem polletju 124.150 ogr. kron.

NAZNANILO TAJNIŠTVA.

K Internacionalni stavbinskih delavcev pripadajo sle-
deče Zveze:
Švicarska, danska, norveška, (finlandska), holandska,
nemška, (angleška), francoska, belgijska, (španska), ita-
lijanska, švedska, čehoslovaška, avstrijska, ogrska, (bol-
garska, grška, poljska, rumunska, ruska, turška). — Dežele
v oklepajih so tiste, ki nimajo nobene organizacije, in
ako jih imajo, organizacije ne pripadajo k Internacionalni
v Hamburgu.

Naznanila

Stavbinski delavci se morajo zavedati, da velja naša
kolektivna delovna pogodba za obe stranki za delodajal-
ce in delojemalce. Obe stranki se morajo po pogodbi
ravnati, ako nečisto kršiti jo.

V tej naši pogodbi je rečeno, da se glede odpusta od
dela mora od obeh strani obvestiti v petek pred koncem
dela. Tega se veliko delavcev ne drži, kar ni prav. Isto
je tudi glede izostajanja od dela zlasti ob ponedeljkih, kar
tudi ni prav.

Da ne nastanejo komplikacije apeliramo na vse stav-
binske delavce, da se ravnajo točno po delovni pogodbi
ter da pazijo, da jo podjetniki ne kršijo.

V zmišlu zadnjega Zveznega zbora se organizacijski
prispevki plačajo za 52 tednov v letu in ne samo za 40,
kakor je bilo do sedaj. Torej vsak delavec, ki dela mora
plačati vse tedne v letu. Kdor je brez dela, si mora sto-
riti prilpepti brezplačno znamko ali pa štampiljko. Ker
pa imajo nekatere izkaznice prostora samo za 40 tednov
— je ostale znamke prilpepti ob stran, kjer je prazen pro-
stor.

V zmišlu Zveznih pravil ima vsak član, ko je napolnil
prvo izkaznico, pravico do mednarodne knjižice. Ker pa
Zvezi primanjkuje teh knjižic, katere je težko dobiti se
Zveza obrača do vseh podružnic, da svetujejo članom,
da naj ne zahtevajo knjižic, temveč da se jim izda zopet
izkaznica, na kateri mora biti naveden dan pristopa k
organizaciji.

Le člani, ki mislijo potovati v inozemstvo morajo imeti
mednarodno knjižico. Samo za te člane naj podružnice
pri Sindakatu zahtevajo knjižice. Pri zahtevi teh knjižic
je treba navesti ime in priimek člana, rojstno leto, rojstni
kraj in številko članske izkaznice.

Je-li kriv boljševizem?

Ugovori proti boljševikom Italije

500.000 v vojni padlih, jih je ubil boljševizem? 500.000
vojnih invalidov, jih je pohabil boljševizem?

Boljševizem jemlje delavcem svobodo.

Je bil boljševizem oni, ki je za štiri leta militariziral
tovarne? Je bil boljševizem oni, ki je pošiljal na fronto,
v prvo bojno črto, tovarniške delavce, ki so prekršili in-
dustrijsko disciplino?

Boljševizem odpravlja svobodo tiska in zborovanja.

Je boljševizem vzdržal štiri leta cenzuro nad delavskim
časopisjem? Je boljševizem razrušil »Avanti« iz Milana,
»Avanti« iz Rima, »Proletario« s Pulja, »Lavoratore« s
Trsta, je boljševizem uničil z ognjem in mečem štiri od
petero socialističnih dnevnikov Italije?

Je boljševizem skušal potlačiti anarhistični dnevnik
»Umanità Nova«, s tem da je aretirjal na mah ravnatelja
in urednika lista?

Je boljševizem za štiri leta prepovedal delavske zbor-
ovanja in pripuščal boljševizem še danes sodbi kakršnega
sibodi policijskega kvestorčka samovoljo prepovedi zbor-
ovanja?

Je boljševizem razdeljal razne delavske dome v Julij-
ski Benetiji?

Je boljševizem sežgal razne Narodne dome in s tem —
brez potrebe — zanelil še večje sovraštvo med dvema
plemenoma?

Boljševizem ne varuje osebne varnosti...

Je-li boljševik D'Annunzio s svojim pogumom hladne-
ga železa? Je-li boljševik industrialec De Benedetti, ki
je izza zakrite strelne line ubil dva delavca, ki sta mirno
jedla svoj kos črnega kruha?

Boljševizem razdeva gospodarstvo.

So bili boljševiki ministri, ki so opustošili 60 narod-
nega premoženja? So boljševiki industrijanci, ki odpušča-
jo, da potuje kapital v inozemstvo? So boljševiki oni
industrija, ki polagoma likvidirajo tovarne in ki bodo
v tej zimi dali čutiti mraz in prazen želodec tisočim
delavcem, milijonom proletarskega ljudstva?

Boljševizem je opustošenje in parasitizem nekaj privile-
girancev...

So boljševiki zakupniki teležnega mesa, železnih in slad-
korni baroni, svedroci novega petroleja, iznajdenega v
svrhu svedranja v državne blaginje? Sta boljševika Pio
Barone in Max Bondi?

Boljševik pomeni diktaturo.

More se samo razumeti: ne morda diktaturo Salandre,
ali Cadore, ali D'Annunzio, ali admirala Milla, ali ge-
nerala Ghardina, ne morda diktaturo kraljeve straže, ne
morda diktaturo bloka — skupine kapitalistov, ki je
zgrajena na kosteh vojnih mrličev, na obupu radi ne-
mogočega miru, na bližnjem »krah« meščanske države?

Da ni kapitalizem socializem po volji, je naravno.
Pravzaprav ni ne more človek tega niti zamisliti. Slabo
se pa vjema z razumom, da nasprotujejo socializmu ljudje
in sloji, za katere ni nobene druge rešitve, kakor socializ-
em. To je znamenje, da primanjkuje na svetu še prav
množico razuma.

Kdor išče prijatelja brez napake, ostane gotovo vse
življenje brez njega.

KRIK IZ S. MARINA

Vsem avantgardnim strankam, vsem revolu-
cionarjem Italije!

Borba »za politične žrtve«, ki bi morala re-
šiti vse naše sodruge iz zaporov, ni bila od
revolucionarnih strank Italije izvajana z
zdržnostjo akcije in s pritiskom sile in je radi
tega izzvala kontrarevolucionarno gveriljo
fašistov in kraljevih straž, zahrbtno podne-
teno od vlade Gholtitija, ki pride celo do tega,
da oživlja reakcijske zakone Crispija.

Reakcija divja silnejše in bolj zločinsko,
kakor v samem letu 1898: naši sodrugi ječijo
v galeri, obiskovani od grozovitosti policijs-
kih kvestorjev in njih hropenje ne najde
vrednega odziva med ljudskimi množicami,
ki zgubljajo se v brezplodne polemike in v
odpadništvo, zapuščajo svoje zastavonoše v
zatohlih ječah, alj jih puščajo, da blodiijo be-
žeč iz kraja v kraj, brez tolažbe in pomoči.

Na reakcijo buržuazije se mora odgovoriti
z revolucionarno akcijo, pa ne s kaotično in
sporadično, ampak s pripravljenostjo, z dobro
določenimi cilji in pripravno na vsak dogo-
dek: kdor v tem trenutku ne čuti te dolžnosti,
je sokrivce zločinskega početja italijanske
buržuazije in izdaja bojne tovariše.

Revolucionarji provinc Romagne in Mar-
che, ki so zmeraj nudili svojo roko v pomoč
vsem vstajam in obrambam proletarijata, od
Rdečega tedna do dogodkov v Anconi in do
najnovejših v Bologni so dvignili zastavo
maščevanja in na številno obiskanem zborov-
anju, katerega so se udeležile brez razlike
stranke, prve politične in ekonomske orga-
nizacije sosednjih pokrajin, so potrdili svoj
namen delovati v prid vsem političnim žrt-
vam in priti v vsakem oziru na pomoč od re-
presalji ogroženim beguncem.

Ko izražamo svoje zadovoljstvo z revolu-
cionarji Romagne in Marche, tudi radi od
njih izrečene nam solidarnosti, spominjamo
avantgarde (predstražne) stranke in vse re-
volucionarje Italije, da se mora boj za naše
jetnike voditi z večjim pritiskom in odloč-
nejše, in da je danes primerna ura za akcijo
v obsegu cele države, ako se hoče dejansko
doseči, da bo imel protest v prilog političnih
žrtv tudi dejanski uspeh. Temelj vsakega
gibanja, višek vsake pravice, katero si mora-
mo zavojevati, biti mora nad vsem drugim:
osvoboditev vseh političnih žrtv: potrebno
je, da iztrgamo čimprej iz zaporov vse poko-
pane možee-ideale in pospešimo korak vseh
strank in strokovnih sindikatov, da bo iz di-

roktne in energične borbe črpal proletarijat
novih moči za svojo osvoboditev.

Na delo sodrugi delavci, in da bo Vaša se-
tev obrodila rdečo setev, iz katere bo vstalo
novo človečanstvo.

Odbor beguncev republikancev,
socialistov, anarhistov,
bivajočih v republiki S. Marina.

Obnova Sovjetske Rusije

Kulturno delo.

Ljudski komisariat je ob priliki petdeset-
letnice znanstvenega delovanja »očeta ru-
skega zrakoplovstva« profesorja Šukovskega
sklenil, da bo izdal njegov znanstvena
dela v državni zalozi in da se nakaže Šukov-
skemu dostojni mesečni honorar iz državne
blagajne. Razum tega bo vlada razpisovala
letne Šukovskega-nagrade za odlična znan-
stvena dela na polju matematike, mehanike
in tehničnih iznajdb.

V Moskvi se vrši 17. decembra vsruska
konferenca ravnateljev sovjetskih umetniških
sekcij.

Š prvim januarjem 1921 se bode prirejalo
vse predstave petrogradskih gledališč brez-
plačno. Stopnjema se podpravi vsa privatna
gledališča. Delavci prejemajo že sedaj pov-
sod vstopnice k predstavam brezplačno.

Gospodarska obnova.

V tekočem letu je obratovalo 221 sladkor-
nih tovarn, katere so pridelale 28.669.000 pu-
dov sladkorne repe. Dobilo se je 13 milio-
nov pudov sladkorja in 4 milijone pudov si-
rupa.

V prvi polovici meseca novembra se je
pridelalo v donski kotlini približno 13 mili-
onov pudov premoaga.

Velika predilnica v mestu Suja je dvignila
svojo produkcijo na najvišjo stopnjo in se
približuje predvojnemu proizvajanju. Gos-
podarska obnova na polju predilniške indu-
strije napreduje jako uspešno.

Glasom naredbe ljudskega komisarijata
za ljudsko prehrano bodo odsihod delavske
zadruge razdeljevale brezplačna živila.

Ker se je v nekaterih tovarnah razdeljevalo
različne količine živil med delavce, se je do-
ločilo sledeče pravilo: vsak delavec mora do-
biti: 28 funtov moke ali pa 38 funtov kruha,
7½ funtov mesa, 1 funt sladkorja, 1 funt
sol, četrt funta kave, 20 funtov sočivja, ½
funta mila.

Svet, kjer je polna mošnja s prazno glavo več vredna
od polne glave razuma s prazno mošnjo, ne more biti raz-
zumen svet.

PO SVETU

Proti Amsterdamu. Finska strokovna zveza prometnih
delavcev je z nekaterimi ostalimi strokovnimi orga-
nizacijami sklenila, da se zoperstavi pristopu finskih dežal,
onih organizacij k amersdamski Internacionalni.

V znamenju časa. Pred par dnevi se je noka stara že-
nica morala zagovarjati v Dunajskem Novem mestu pred
sodnikom rad tatvine. Revica, ki je bila tako izstradana,
da je komaj govorila, je izpovedala sledeče: Štindvajset
kron (to je dva liri) pokojnine dobivam mesečno od ob-
tine. Vsled splošne brezposelnosti ne najdem nikjer dela;
pred osmimi tedni sem bila zaprta radi beračenja. Težko
je živeti brez hrane. Da si kupim kruha in da se nastim
po dolgem času, sem ukradla dve odeli. Oblast me je o-
vadila in sedaj, gospod sodnik, stojim pred Vami. —
Sodnik je je oprostil vsake kazni in je utemljal svojo
razsodbo takole: Ker 24 avstrijskih kron nikakor ne za-
dostuje za enodnevno prehrano in še manj pa za enome-
sečno, in ker je izstradana žena ukradla navedeni odelj
pod pritiskom velike bede in neznozne lakoti, jo opro-
ščam vsake kazni. Obtem moram ji povedati, da v pri-
hodnjic ne sme lakot biti povod k tatvini.

Kapitalist obsojen na eno leto zaporu. Ameriški kap-
italist A. P. Lockhart se je moral zagovarjati pred sodi-
ščem na obtožbo, da je izrekel željo, da se potopi ladja
z vsemi ljudmi na nji, ki je poljala njegovega sina v
Francijo. Obtožnica mu je očitala, da je s to željo izvršil
prestopok proti špijskemu zakonu. Proti obsojdi je
Lockhart apeliral na vse instance, a zdaj je zadnja instanc-
a potrdila obsojdo, da presedi eno leto in en dan v
zvezni ječi in plača tisoč dolarjev denarne globe.

Grob hunskega kralja Atila. V strugi reke Aranke pri
Nagy-Szent-Miklos (Ogrsko) so našli pred nekaj dnevi
veliko grobišče. Ukrenili so potrebna dela, da se isto
apravi iz reke. Starinoslavci menijo, da je to grob Atila,
kralja Hunov. Stare pravljice nam pripovedujejo, da so
Huni zaprli truplo svojega kralja v trojno rakev in isto
pogrezli v reko.

Miši izgizle 22.000 mark. V Buttstadtu na Nemškem
so miši izgizle nekemu staremu možu, ki je hranil svoj
denar v odprtem lončenem loncu, 22.000 mark. Mesto da-
narja je mož našel v loncu mišje gnezdo, narejeno iz iz-
grižanih bankovcev. Pač smola!

Iz uredništva.

K. P. v G.: Zahteva, kar je nemogoče!

Izdaja za socij. zvezo v Julijski Benetiji in odgovarja
za uredništvo IVAN REGENT
Tiska tiskarna »Lavoratore« v Trstu.

Zalogu ur in zlatnine ter delavnica Telefon 3-23

ALOJZIJO POVH

sodni izvedenec

Trst, Piazza G. Garibaldi 3 (ex Barriera)

DELAJSKE ZADRUGE ZA TRST, ISTRO in FURLANJO

SKLADIŠČE OBLAČIL

Via Raffineria št. 3. TRST Via Raffineria št. 3.

Za Božične praznike in Novo leto

stavi naš

ODDELEK MANUFAKTUR

v razprodajo sledeče blago:

ANGLEŠKO VOLNENO SUKNO,

visočina 140 cm. L. 30-46

CHEVIOT iz čiste volne, 130 cm. 40-60

LODEN iz čiste volne, 140 cm. 66

SUKNO za svršnike, gladkoin na dvojno lice 20-60

ŠKOTSKO SUKNO, iz čiste volne 34-52

TKANINE iz bombaževine, »Tennis« in

s risbami 630-650

BARŽUN Manchester 120 cm. L. 100

ASTRAHAN, črni 140

PREVLAKE za pohištvo 32-38

BARHANT, beli in barvani od 5.20 dalje

TERLIŽ, s črtami i damaskirani 14-

ZEPHIR za srajce 6-50-10

Platna iz bombaževine za rjuhe, visočina 150 cm L 17.-, 180 cm L 17.- in 24.- meter

PERILO ZA MOŠKE, ŽENSKÉ IN OTROKE. — VOLNENE PLETENICE IN

SPODNJE HLAČE „NORMAL“. — VOLNENE PLETENICE „MERINOS“.

VOLNENI JOPIČI ZA DEČKE. — JOPIČI „COMBINATION“ ZA DEČKE.

Volnene odeje